

Szerkesztőség kiadó.
Hivatal és nyomda
Kaj-Kolozsvár, St. Baron
Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
974, 928 és 1047
Sz. Sz. — — — 298
Egy szám ára pályavá-
lasztók vidéken is lej 5
Bukarestben — — — 5

UJ KELET

SIDO · POLITIKAI · NAPILAP
Disztér 2. II. 8. Dl. Ramassetter Ró

ELŐFIZETÉSI ÁRAK Romániában	
Egész évre	— — 1050
Félévre	— — 550
Negyedévre	— — 290
Egy hónapra	— — 100
Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejfel drágább	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— ek 40—
Egyszám ára	— ek 2—

1926 június 3 Csütörtök

Kaj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 117 szám

5686. Szivan 21

Elsőrendű ékszer, óra raktár.
Precíz órajavítás és legfinomabb ékszerkészítés.
Szolid, szabott árak!
DUNKY & BEER
Cluj, Piata Unirii 29. (Layda-cukrászda mellett).
**Arany, platina és briliánskövek
legmagasabb árban beváltatnak.**

**A veszélyeztetett
autonómia**

Bukarestből jövő híradások szerint a kormány a nemrég megválasztott városi tanácsok feloszlására készül. Hihetetlenül hangzik ez a hír, amely ha tényleg megvalósul, kiváltkép alkalmas arra, hogy a választó polgárok tömegeiben megingassa a hitet a választások komolyágában és érvényességében. Lehet, hogy a kormány a feloszlások tervével, illetőleg megvalósításával a liberális éra által létrehozott közigazgatási törvényt akarja csupán likvidálni. Ebben az esetben nyilván akkor is ráérne a városi tanácsok feloszlására, ha már előbb megalkotta az új közigazgatási törvényt.

Nagyon súlyos és kockázatos dolog a városi tanácsok feloszlásának terve azért is, mert, ha megvalósul: maga a kormány kelti fel az ország polgáraiban azt a hitet, hogy az alkotmány és az alkotmányosság érvénye nem áll a pártok és pártszervezetek felett, hanem minden uralomra jutott pártnak módjában áll az alkotmányt úgy értelmezni, ahogyan az érdekeinek megfelel. Már pedig az alkotmány — valóban alkotmányos országokban — szent és sérthetetlen, így az alkotmány értelmében meghirdetett és lefolytatott választások érvénye is az kell, hogy legyen.

Ha ez az elv nem érvényesül a gyakorlatban, akkor könnyen beállhat az a veszedelem, hogy a polgárok a választások érvényében elvesztve bizalmukat, a jövőben tartózkodni fognak a szavazástól és semmiféle retorzió sem fogja őket arra kényszeríteni, hogy dezavválják vélemény- és akaratnyilvánításukat újra kitegyék egy új kormányzat szeszélyeinek és kénye-kedvének. Az újonnan megválasztott városi tanácsok, — legalább is Erdélyben — csaknem mindenütt komolyan láttak neki a rideg bürokratizmus által lerontott városi közigazgatás és gazdasági vezetés reorganizálásához. Erthető is ez, hiszen a városi tanácsokba bejutott emberek, majdnem minden vonatkozásban, mintegy egzisztenciáliter is, érdekeltek a városi adminisztráció milyenségében és mikétségében. Érdeklük, hogy a városok, amelyeknek adófizető polgárai ők, a modern követelményeknek megfelelően fejlődjenek, jó vízvezetékük, olcsó villanyvilágításuk, szervezett építkezésük, levegős és tiszta parkjaik, európai nivón mozgó közegészségügyi intézményeik legyenek, amelyeket egy rideg bürokratizmus, egy még ridegebb és kizárólag államfinanciális szempontokat szem előtt tartó kormányzat sehol és soha sem tud megteremteni.

Ha az új városi tanácsok — tekintettel a rendelkezésükre álló idő rövidségénél fogva még nem is tudták realizálni a városi lakosság igényeit — az bizonyos, hogy sok élannel fogtak hozzá a konstruktív munkához. Ezideig is bebizonyosodott az, hogy a városi érdekek közösségében minden pártnyalat, minden faj és nemzetiség képviselői a legteljesebb harmóniában olvadtak össze, mert áthatja őket a városuk szépségéért, fejlődéséért való lelkesedés.

Ezt a harmóniát akarja most a kormány állítólagos terve megbontani, ami annál súlyo-

sabb cselekedet volna, mert senki sem hinné el, hogy a feloszlás a liberális törvény rosszasága miatt történik, hanem kizárólag pártszempontok érvényesülését látna benne.

Hisszük, hogy a kormány nem fogja kockáztatni fölényes győzelmet olyan párhatalmi sakkhuzással, mely nem lehet komoly értelemben vett érdeke. Legkevésbé az ugynevezett „nagypolitika” szempontjából nem lehet az, mert hiszen a városi tanácsok szerte a világon politikamentes, vagy legalább is kevésbé politikáló testületek, amelyek elsősorban gyakorlati problémák megoldására hivatottak. Szakemberek és jó polgárok kellene a városi tanácsokba s hisszük, hogy az új városi tanácsokban — tekintet nélkül a politikai hovatartozandóságra — ma kitűnő szakértői és lelkiismeretes polgárok foglalnak helyet.

Feloszlatják az összes községi tanácsokat?

Bukaresti jelentések szerint felállítják a municipiumok minisztériumát, amely kilrja az új községi választásokat és felfüggeszti a közigazgatási törvényt

(Bucuresti-Bukarest, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Dimineata” mai száma rendkívül szenzációt keltő tudósításban arról ad hírt, hogy a kormány tervbe vette a municipiumok minisztériumának felállítását.

Az eredeti terv ugyancsak az volt, hogy Bukarest közigazgatása tartozék csak ezen minisztérium alá, a terv azonban most odamódosult, hogy ez a minisztérium az ország összes municipális városok feletti hatáskörrel birjon. Az erről szóló törvénytervezetet a kamara az első között fogja megszavazni.

A minisztérium elsősorban feloszlítja a bukaresti városi tanácsot, azután pedig az összes városi tanácsokat és új községi választásokat fog kiírni és addig is mindenüvé ideiglenes városi tanácsokat állítanak az egyes városok élére. Ezzel egyidejűleg ideiglenesen felfüggesztik a közigazgatási törvényt, mint keresztülvihetlent, illetve, mint olyat, amit a gyakorlatban nem lehet keresztülvinni.

Az új minisztérium, egyelőre az új költségvetésig, tekintve, hogy a költségvetésben nincsen erre a célra előirányzott összeg, a belügyi tárca terhére működne és annak lényegi ügykörét át is venné.

Bukarest, június 2. A ma délutáni lapok megerősítik azt a hírt, hogy a parlament első ténykedése az lesz, hogy felfüggeszti a közigazgatási törvényt, megsemmisíti a városi tanácsokat és azok helyébe ideiglenes tanácsokat nevez ki.

Franciaország követe a frankitélet miatt otthagya Budapestet

Tovább tart a külföldi sajtó pergőtűze Bethlen ellen. Rakovszky István szerint Magyarországon csak egy szabadság van: a panamaszabadság

(Budapest, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén a vitában elsőnek Rakovszky István szólalt fel. Fulmírás beszédben erősen támadta a kormányt, hogy az országot romlásba viszi.

— El akarják hitetni, — mondotta — hogy alkotmányosság van, pedig burkolt, nem őszinte abszolutizmus, valóságos diktatura uralkodik. Az országban csak egy szabadság van: a panama-szabadság. Sok képviselőt ismerek, aki kolduszegegyen jött a parlamentbe és ma dusszadag. A kormány uralma alatt a botrányok sorozata foglalkoztatja a közvéleményt, amely az Esküdt-panamával kezdődött, az ingyen részvényekkel folytatódott és a franküggyel fejeződött be. Ezzel kapcsolatban a külföldi sajtó még a magyar bíróság függetlenségét is kétségbevonja. Mindezekért természetesen a kormány és elsősorban a miniszterelnök felelős, aki kel'ő időben nem hagyta el a helyét. A frankitélet után az történt, hogy a budapesti francia követ elhagyta az országot, minden nemzetközi szokás figyelmen kívül hagyásával. Mindezt el kell viselnünk azért, mert a miniszterelnök görcsösen ragaszkodik a hatalomhoz.

A beszédre Vass József helyettes miniszterelnök nyomban válaszolt. Kijelenté, hogy min-

len objektív kritikát szívesen fogad, de politikai szadizmusnak nyilvánítja, ha valaki az ország sebeihe kiméletlen kézzel belenyul és azokat mélyíti, hogy minél messzebbre hasson el a vér szaga. Elmondja ezután a miniszterelnökhelyettes, hogy a nemzetközi sajtóban 24 óra óta pergőtűz indult a miniszterelnök ellen. Sajnálja hogy Rakovszky azonosítja magát a támadásokkal.

Genf, június 2. Bethlen nyilatkozott a „Neue Freie Presse”-nek. A magyar delegációnak szerinte azon kell lennie, hogy Magyarország visszanyerje teljes pénzügyi önállóságát és megszüntessék a népszövetségi ellenőrzést. A frankügy végérvényesen el van intézve — mondotta a miniszterelnök — a bíróság ítéletével és semmiféle más elintézés nem vezethetett volna nyugvópontra.

Csicszerin Olaszországba utazik

London, június 2. Csicszerin, az orosz ezovjet külügyi népbiztosa legközelebb Stalin kíséretében Itáliába utazik. Az utazás célja a Róma és Moszkva közötti közlekedés helyreállítása. Oroszország tervei odairányulnak, hogy az olasz kormányt a Népszövetség elleni harcában a maga számára nyerve meg.

2.50 a lei Zürichben! Ez a kalkulációs alapom! E miatt a harisnyák és keztyük árait 20%-al leszállítottam! Sipos, Reg. Ferdinand-ut 8 szám.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A lupényi helyicsoport megalakulása

Vasárnap alakult meg a lupényi helyicsoport imponzans keretek között. A csoport megalakítása a petrozsényi helyicsoport munkásságának eredménye, amely újabb is tanujelét adta eredményes cionista működésének. A petrozsényi csoport részéről Vámos Leó elnök vezetésével a csoport több tagja vett részt, a petrozsényi Adon-Barissziát, amely a szervezésben szintén kivette részét, Dávid Ernő az ifjú Barisszia rosiójára képviselte. A gyűlést Róth Vilmos korelnök nyitotta meg. Lelkes szavakban hívta fel a megjelenteket a csoport megalakítására, annál is inkább, mert egyénenként már eddig is kivették részüket a munkából. Vámos Leó tartalmas beszédében vázolta azokat a feladatokat, amelyek egy cionista csoportra hárulnak, majd örömmel üdvözölte az új alakulatot, amely csak formában új, mert tagjai már eddig is eredményes munkát fejtettek ki a petrozsényi csoport munkájába bekapcsolódva. Majd az Ijjar-akciót, sékelt és Keren Kajemet munkát ismertette és ajánlotta figyelmükbe, végül eredményes munkát kívánt a körzet új csoportjának. Dávid Ernő az ifjúsághoz beszélt az ifjúságról nagy hatással. Róth Vilmos, Fischl Antal és mások hozzászólása után Róth Vilmos korelnök a csoportot megalakítottak jelentette ki, majd megválasztották a vezetőséget. Elnök lett Róth Vilmos, alelnök Fischl Antal, akik az előzetes szervezés munkáját is vezetik, amelyben egy tiztagu szervezőbizottság támogatja őket. Elhatározták egy Aviva alakítását, továbbá egy otthon létesítését is, hogy a keretükben működő Ceiré Mizrahi ifjúsági tagozatnak állandó tanhelyet biztosítsanak. Végül Róth Vilmos elnök köszönetét fejezte ki a petrozsényi csoportnak eredményes támogatásáért.

Sómérkirándulás az Aldunán

Május derekán százhusz főnyi sómércapat két-napos kirándulást tett az Alduna vidékén: harminchárom vendég Kolozsvárról, Aradról, Brassóbról, Nagyszentmiklósról, Szatmárról és Szigetről, a többiek Temesvárról. Az első stáció Herkulesfürdő volt. Megérkezés után a passzionátus turisták a Fehér Kereszt megmézésére indultak, míg a sómérek és kisebb fincserkészek a fürdő környékén tet-

tek sétáltak. Ebéd után az egész csoport Orsovára ment át, ahol a zsidó hitközség kedves vendéglátással fogadta a sómérokat. Előzékenységükben az orsovai zsidók annyira mentek, hogy maguk kalauzolták át a kirándulókat Ada Kaleh szigetére, este pedig mindegyik orsovai zsidó család magánál szállásolt el egy-két somrát, vagy sómért, a többiek pedig a hitközség tanácstermében és az iskolahelység-

Eli Bercovici zokog...

(Sighetul-Marmatiel-Máramarossziget, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csak egy csepp a hatalmas tengerből és mégis benne van az egész tenger... Ez a kis história nem országos szenzáció, csak egy apró epizód a zsidó élet tengeréből és mégis benne van a zsidó sors egész karakterisztikuma. Arról van szó, hogy a liberális párt nagyon ötletes módját találta ki annak, hogyan lehet a liberális rezsimmel jóllakott zsidóságot magukhoz édesgetni. Felléptette szenátorjelöltnek Eli Bercovici, a híres bukaresti zsidó bankárt és a bukaresti nagyhitközség elnökét, abban a reményben, hogy a zsidó tömegek be fognak hódolni Eli Bercovici zsidó voltának és kiváló egyéni kvalitásainak.

Noz, a dolog nem így történt, ahogy azt a liberális párt egyébként nagyon ötletesen előre elgondolta. Eli Bercoviciből nem lett szenátor Máramaros megyében, még pedig nemcsak azért nem, mert a liberális pártból elégük volt már a máramarosi zsidóknak. A máramarosi zsidó szenátorjelölt kudarcra nemcsak a liberális párt bukása, hanem magától zsidó tragédia, amely, mint mondtuk, csak egy csepp a tengerben és mégis benne van az egész tenger.

Bercovici Eli, mint a liberális párt „nagy ágyúja”, pénteken délután autóval érkezett Szigetre azzal a szándékkal, hogy szombaton meglátogassa az összes zsidó templomokat és tekintélyes adományokkal hangolja a zsidóságot maga mellé. De Bercovici Eli sorsa, mielőtt Máramarosszigetre betette a lábát, már meg volt pecsételve. Meg volt pecsételve a sorsa, mert Máramarosban a zsidóság politikai tradíciótlanágánál és függő egzisztenciális helyzeténél fogva akaratlanul soha sem adhat öszinte megnyilatkozást, soha sem állhat nyíltan ellenzéki oldalra, hogy ne kelljen tartson a mindenkor kormány-exponensek bosszújától. Így történt meg az a szomorú és lehangozó eset — más jelzőt erre igazán nem lehet találni — hogy a máramarosi zsidóság a tizenkettedik

ben töltötték az éjszakát. Másnap pihent erővel a Kazán-szorosot tekintették meg a kirándulók, ahol most mozgalmas élet van a hajóforgalom miatt. A kellemes impressiókat az a hatalmas zápor sem tudta elmosni, amely ismét az orsovai zsidóság vendégszeretetére utalt a sómérokat. A vendégszeretében különösen előljárt Nobel Armin hitközségi elnök, Löwy Józsa főrabbi és Marton Gyula.

órában, a hatóságok intencióinak megfelelően, a legkompetensebb zsidó egyénekből összeállított delegációt menesztett Bercovici Elihez, amely a zsidóság nevében ama óhajának adott kifejezést, hogy Bercovici a máramarosi zsidóság érdekében vonuljon vissza a választási küzdelemtől és távozzék el a városból. Értük meg jól, nem a verescanus zsidók, nem kormánypárti kortesek mentek a liberális Bercovicihöz, hanem a kormány exponenseinek intésére megtört zsidó lelkek mentek el panaszkodni a bukaresti nagy zsidóhoz, aki abban a pillanatban elfelejtette több mint négy évtizedes pártpolitikai multját és egyszerre csak zsidónak érezte magát, egyszerű, apró romániai zsidónak, akit annyira megdöbbentettek a deputáció szavai, hogy sirva fakadt s mint egy kis gyermek sokáig zokogott a deputáció tagjaival együtt.

A híres bukaresti zsidó bankár, aki fényes karriert futott be és aki a maga személyére nézve a tökéletes egybeolvadásban látta a zsidókérdés megoldását, mélyen megrendült, amikor mint máramarosszigeti szenátorjelölt szemtől-szembe találkozott az élő zsidó problémával.

— Hatvankétéves aggyastyán vagyok, — mondotta sirva a deputációnak, amely azért jött hozzá, hogy őt kénytelen-kelletlen kitoloncolja a városból — életemben már sok rosszban és jóban volt részem, de ilyen csapás, mint most, soha sem ért engem.

Mint a liberális párt egyik harcos vezére vidáman és friss lendülettel érkezett Eli Bercovici autóján Szigetre. Ugyanaznap délután, még mielőtt a választási eredményt bevárta volna, egy megtört öreg zsidó robotgott az autón Bukarest felé. Bercovici Eli, a megbukott szenátorjelölt hazautazott azzal a keserű tanulsággal, amiből sok asszimiláns zsidó politikus okulhatna, hogy a zsidóság mindaddig ebben a tragikus helyzetben lesz, amíg függvénye marad a folyton hullámzó és egymást követő hatalmi pártoknak.

Az akadémiákon, Bóné Barakban, Javnéban és talán másutt is filozófiai előadásokat tartott és a hallgatói elkáprázva szívták magukba minden szavát. Sajnos, ezek az előadások csak úgy, mint a Rabbik egyéb tudományos előadásai is, nem maradtak meg az utókorra (Más helyen már említettük, hogy miért.) A Talmud csak a kvintesszenciáját őrizte meg a tudósok munkásságának többnyire rövid jogi tételekben, vagy tömör axiómákban. Abból a néhány súlyos axiómából azonban, amely Akiba világszemléletét tükrözi vissza bőségesen rekonstruálni lehet filozófiai rendszerének alapvonalait. Ez a filozófia ragyogó egyszerűségében éles ellentétben áll a gnosztikusok zavaros fogalmaival és Istenről, világrendről, az ember feladatáról szóló tanításai mélyen benne gyökereznek a zsidóság lényegében. „A Gondviselés mindent előre lát, az akarat szabadsága megadatott az embernek, jószág a világot kormányzó principium és az ember érdeme a cselekvésben (nem pedig a pusztá megismerésben) rejlik”. Ebben a tömör axiómában Akiba az akarat szabadság és a praedesztináció között lévő örök ellentétet akarja nivellálni és az osztatlan egy-principiumról, az ember céljáról szóló megállapításra, mind egy-egy éles támadás az akkori idők filozófiai tanai ellen. Zsenijének fáradhatatlanságában olyan volt ez az egy ember, mint valami ostromolt vár ezekeru hadserege. Hatalmas sziklatömbökből gigászi erővel emelte egyre magasabbra, egyre zártabbá a védőfalakat, de lázas építőmunkájában jutott idő arra is, hogy mindig ott teremjen, ahol a legveszedelmesebben döngöttek, vagy próbálták megmászni a bástyákat és ellenállhatatlan erővel csapjon rajta az ellenségen.

(Folytatása következik.)

Akiba

Irtá Giszkalay János

Megint csak Akiba volt az, aki megalapította, vagy legalább is köztudatba vitte, a tudósok biblia-filológiai munkásságának nagy fontosságát. „מסרת סין לתורה”, „A kritikai szövegállapítás védőkerítés a Tóra számára”, mondja Akiba az Avót harmadik fejezetében és ezzel utnak indította a bibliafilológiai munkásságot. (מסרת = maszoret vagy מסרה = moszera névvel jelöljük mindazoknak a filológiai munkálatoknak eredményét — a mondatok, szavak és betűk megolvasása, helyesírásai és szövegkritikai megjegyzések stb. — amelyek alapján a rabbik a biblia hiteles szövegét megállapították. A tudományos zsargonban a két kifejezés összevagyválásából keletkezett a „maszóra” szó, amelynek azonban semmiféle jogosultsága nincs).

De Akiba nem elégedett meg a tudományos szövegállapítással. Preventív intézkedésekre volt szüksége, hogy a könnyen elharapódzó lelki mérgező pusztításokat ne végezhesen a zsidóságban. Akiba megtiltotta a keresztények (minim) iratainak olvasását is, és ebbéli szigorúságában szinte nem ösmert hárt. Egy jogi vita alkalmával, amely akörül forgott, hogy egy „min” által lemaszolt Tóra-könyv szentnek tekinthető-e és a tűzvészből kimentendő-e, Akiba kategorikusan nemmel válaszolt. Es ha százszor is Mózes Ötkönyve, „hamarabb lássam a gyermekemet halottnak, semhogy egy ilyen iratot a lángokból kimentsek”. Erre a szigorúságra Akibát nemcsak azok a nyilvánvaló hamisítások készítették, amelyeket a biblia szövegében elkövettek, hanem bizonyára már a napi politika keserves

harcai is visszatükröződnek benne. Az első keresztények, a „minim” propagandája odáig fajult, hogy a legutóbb árulásoktól és feladásoktól sem riadtak vissza, besugói voltak a római államhatalomnak, olyannyira, hogy a Misna idején a „min” (zsidó-keresztény) megjelölés egyet jelentett a „besugó”, „feladó” szóval.

Egy másik veszedelem az általános filozófiai műveltség részéről fenyegette a zsidóságot. Abban az időben az ugynevezett „gnosis” vagy „gnosticismus” filozófiai irányelvei uralkodtak a művelt társadalmi rétegekben és mint minden fölületes, misztikumokba hajló világszemlélet, nagyon alkalmas volt arra, hogy a lelkek tömegeit hódítsa meg. De a gnosticismus, a maga dualista világ princípiumával, a Jó-ról és Rosszról, mint két egymástól független és okról alkotott felfogásával és a megistenült anyagról szóló tanításával merev ellentétben állott a Mózesi egyistenhit lényegével és egyszerűségével. Maga a kereszténység is, bizonyos tekintetben nem egyéb, mint valami áthidalás, a Mózesi tiszta monotheizmusból a gnosztikus dualizmusa megistenült anyaga és egyéb fantasztikuma felé. De Akiba elég erős és tudást érzett magában arra, hogy a maga gondolataival, megismerésével emeljen gátat a fenyegető veszedelem elé. Hatalmas agyveleje filozófiai rendszert állított a filozófia rendszer helyébe: minden ködös miszticizmustól menteset, ragyogóan tisztát és eredendően zsidót.

Lengyel felvilágosítás

(Varsó, június 2.) Háromszori szava tanár, a centrum meg Lengyelországban. Az új elnök 186 egyetemi tanár és gyárak igazgatói végezte s egy id volt műegyetemi elég erős arra, hogy elnökségére folyjon.

Ratsj a szejun két főlekető nem egybe. Eredetileg esküdnie az új ceremóniát pén az elnökség átv akarja rendezni ut akarja átadni ut

Politikai kö eskütétel után től a parlament választások kirá többséget remél

okira Viharos

(Genf, június 2.) A népszövetségi ülésén olyan párt kínai delegátus kö politikai következt A gyűlés eleinte kor minden átmen gol delegátus eme hogy legutóbb Né ópiumot szállította talos bevitelével, a volt feltüntetve. A a nagy mennyiség, megállapították, ho hamisan volt feltúr

Németország d hogy a német kor idegen kormány be ismét az angol de rendkívül éles ha amelyet baroktan kosan hamis adat delyen.

Az angol deleg Thu kinesi delegát smilyenre a répsz

Három h Briaud ismét lesz a frank

(Páris, június 2.) A francia frank meg a mai napot nek hitt Briaud rült a maga jav ismét kicsikarta kedeseihez. Perat a szociáradikális sikerrel járt vol fális zuhanás éri zette a kormány kor kilépésüket hogy intakt kab megjeleni, erre sém maga vette f azokat is, akik megbuktatni, ho manynak. A vitá tott ismerets int amelyek a pénz sát kívánták, ar érdekeire való hi

A scrsdönő be zede nyitotta zocialisták külön

Lengyelország új köztársasági elnöke feloszlatja a jelenlegi parlamentet

Pilsudszky kívánságára az alkotmányt is meg fogják változtatni. Holnap teszi le az esküt Moscinsky elnök

(Varsó, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Háromszori szavazás után Moscinsky egyetemi tanár, a centrupártok jelöltjét választották meg Lengyelország új köztársasági elnökévé. Az új elnök 1867-ben született Orosz-Lengyelországban. Foglalkozására nézve mérnök, műegyetemi tanár és a chorzovi állami nitrogén-gyárak igazgatója. A műegyetemet Zárichben végezte s egy ideig Londonban és Svájcban volt műegyetemi tanár. Szellemi múltja tehát elég erős arra, hogy az új lengyel köztársaság elnökségére följogosítsa.

Ratuj a szemj elnöke a köztársasági elnököt föléskető nemzetgyűlést péntek délelőtt hívta egybe. Eredetileg ma este kellett volna feloszlatnia az új elnöknek, de kívánságára ezt a ceremóniát péntekre halasztották, minthogy az elnökség átvétele előtt hátralevő ügyeit akarja rendezni és a chorzovi-gyár igazgatását átadja átadni utódjának.

Politikai körökben úgy tudják, hogy az eskütétel után Moscinsky kéri fogja a szemj-től a parlament mielőbbi feloszlatását és az új választások kiírását. Pilsudszkyék ugyanis erős többséget remélnek, amelynek támogatásával az

új nemzetgyűlés azután megváltoztathatja majd az alkotmányt olyan irányban, hogy szélesebb hatáskört juttasson a köztársasági elnöknek. Ez is Pilsudszky akarata szerint lesz, aki — mint ismeretes — főleg a szűk hatáskör miatt nem vállalta az elnöki tisztséget.

A lapoknak adott nyilatkozatában Pilsudszky kijelentette, hogy Moscinsky a belső barátja, akinek elütközését választásával meg van elégedve. Ami Lengyelország további politikáját illeti, az ország nehéz helyzetének okát főleg a korrupciónak és a visszaélések büntetlenségében látja. Föltétlenül szükségesnek látszik, hogy az alkotmányt ebben az irányban is megváltoztassák.

A parlamentarizmus csödjé Lengyelországot sem kerülte el. A segítséget csak egy erős, felelős kormányzatban lehet keresni, amely elhatározásait a pártoktól függetlenül valósíthatja meg. Ma minden miniszternek parlamenti ügyeskedésekkel és az intrikák elleni védekezéssel kell eltöltenie ideje jó részét. A képviselők felelőtlenségét is meg kell szüntetni, épp úgy, mint a pártok és klikkek túlságos befolyását a kormányzó hatalomra.

Anglia népszövetségi delegátusa

okirathamisítással vádolja a kínai kormányt

Viharos ülés a népszövetségi ópiumbizottságban. A kínai megbíszott rendreutasította Malcolm brit képviselőt

(Genf, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetségi tanács ópiumbizottságának mai ülésén olyan páratlan botrány történt az angol és kínai delegátus között, amely valószínűleg súlyos politikai következményeket fog maga után vonni. A gyűlés eleinte egyhangú formában folyt, amikor minden átmenet nélkül Malcolm Delevigne angol delegátus emelkedett szólásra és bejelentette, hogy legutóbb Németországból 200 kg. kóbaint és ópiumot szállítottak Kínába a kínai kormány hivatalos bevitelével, amelyen „Katonai célokra” jelzés volt feltüntetve. Az angol hatóságoknak feltűnt ez a nagy mennyiség, utána jártak a dolguk és megállapították, hogy az engedélyen a bevitel célja hamisan volt feltüntetve.

Németország delegátusa válaszában kijelentette, hogy a német kormány nem áll módjában egy idegen kormány beviteli engedélyét ellenőrizni. Erre ismét az angol delegátus emelkedett szólásra és rendkívül éles hangon támadta a kínai kormányt, amelyet burkoltan szavalva vádolt meg, hogy szándékosan hamis adatokat tüntetett fel a beviteli engedélyen.

Az angol delegátus felezőidőben után Hao Hsin-Thu kínai delegátus kért szót és olyan hangon, amelyre a népszövetségi tanácskozáson eddig

még nem volt példa, visszautasította az angol delegátus vádjait.

— Nem töröm — mondotta a kínai delegátus — hogy itt, habár burkolt formában is ilyen súlyos szemrehányást tegyenek az én kormányomnak. Az igazságot tudni akarják, ám legyen. Anglia — folytatta emelt hangon a kínai delegátus — megmérgezi az egész világot ópiumjával és kokainjával. Az egész világ kereskedelmét szeretné magához ragadni és az emberiséget — általa — ópiumgyártmányokkal árasztja el az emberiséget. Angliának semmi joga sincs ahhoz, hogy beleárta magát a német kínai kereskedelmi forgalomba. Az angol-ellenes érzelem Kínában napról-napra fokozódik és ma már ott tartunk, hogy nem is tartják becsületesebb kínainak azt az embert, aki szimpátiával viseltetik az angolok iránt.

E vita hatása alatt a bizottság körében a hangulat annyira feszült lett, hogy Burgeois francia, a bizottság francia elnöke, indítatva áreze magát az ülés felfüggesztésére és szünetet rendelt el, hogy elejét vegye a szócésának nagyobb botrányra való elmérgesedésének. A szünet alatt azután békéltetési kísérletek indultak meg a harcos felek között és nagynehezen sikerült is a felzaklatott kedélyeket megnyugtani.

Három héttel elodázták a francia kormányválságot

Briand ismét bizalmat kapott a pénzügyi szanálás kérdésében. Junius 25-én lesz a frank döntőcsatája. Bizalmat szavaztak az új belga kormányának is

(Páris, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia frank újabb katasztrófától menekült meg a mai napon. A már már bukott embernek hitt Briandnak az utolsó pillanatban sikerült a maga javára billenteni a helyzetet és ismét kicsikarta a bizalmat vésztamentő intézkedéseivel. Peret pénzügyminiszter szerint, ha a szociáradikálisok kormányellenes offenzívája sikerrel járt volna, a frankot újabb katasztrófa is zuhanás éri. Talán ez a megfontolás vezette a kormány baloldali tagjait akkor, amikor kilépésüket visszavonták és Briand, minthogy intakt kabinettel tudott a parlamentben megjelenni, erre a kamara tegnap délutáni ülésén maga vette föl a támadást és kényszerítette azokat is, akik nagy nekikészültséggel akarták megbuktatni, hogy bizalmat szavazzanak a kormánynak. A vita a radikális oldalról benyújtott ismeretes interpellációk fölött indult meg, amelyek a pénzügyi helyzet azonnali tárgyalását kívánták, amit a kormányelnök az ország érdekeire való hivatkozással visszautasított.

A csordöntő ülést Peret pénzügyminiszter bevezette nyitotta meg. Válaszolta a radikális szocialisták különböző kérdéseire, kijelentette,

hogy a kormány semmiféle kötelezettséget nem vállal a külfölddel szemben. A szakértők tettek ugyan erre vonatkozó javaslatot, de a kormány csak akkor fogja azt követni, amikor az ország érdekében állónak fogja gondolni. Először helyre akarja állítani a frank iránti bizalmat. Kéri ezért, hogy a kamara utasítsa el az interpellációkat, amelyek árthatnak a szanálás művére.

Briand beszédében visszavillantást vetett az eddig követett pénzügyi politikára és a frank árfolyamának támogatását szolgáló intézkedésekre. Ezután nyílt támadást intézett ellenfelei ellen. Kijelentette, hogy belefáradt már a parlamenti intrikákba és ha nem tud programjának késedelem nélküli stabil többséget szerezni, inkább szonnal visszalép a miniszterelnökségtől. Az előbbi kormányok által folytatott adópolitika téves volt. Franciaország pénzügyi válságának főokát a hitel és bizalmi válságban kell keresni, amelyet viszont az állandó politikai intrikák idéztek elő elsősorban. A kormány legközelebb egy nagyszabású pénzügyi javaslatot fog előterjeszteni. Addig azonban kéli a kamrárt, hogy a pénzügyi helyzetre vonatkozó interpellációk tárgyalását halassza el.

A miniszterelnök beszéde után az interpellációkat bejegyző radikális képviselők ragaszkodtak hozzá, hogy a pénzügyi politikára vonatkozó interpellációk tárgyalását azonnal kezdjék meg. Briand miniszterelnök erre megint felszólalt s a tárgyalások elhalasztásának kívánása mellett fölvetette a kormány iránti bizalom kérdését is. Kérte, hogy senki se tartózkodjék a szavazástól és aki elégedetlen a minisztérium működésével, az szavazzon mostan ellene, hogy a helyzet mielőbb tisztázódjék. A kamara 317 szavazattal 147 ellenében elhatározta az interpellációk elhalasztását, 80 radikál-szocialista képviselő tartózkodott a szavazástól, tehát nem sikerült őket teljes szinvallásra bírni, holott az egész akciónak ez volt a főcélja.

Az eredményt Briand győzelmének tekintik, bár a túlnagy többség, amelybe a kormány ellenfeleinek kényszeredett bizalmi szavatai is is beszámítandók, még mindig nem tekinthető szilárd kormánytámogató többségnek. Junius 25-én, amikor a kormány a kamara elé terjeszti pénzügyi javaslatait, vagy már előbb, amikor Peret pénzügyminiszter a pénzügyi bizottságban mondja el exozóját, a Briand-kormányt még ellenfeleinek erős támadása fenyegeti. A mai győzelem azonban mindenesetre megerősítette Briand pozícióját és most már valószínűnek látszik, hogy a kamara nyári szünete végéig újabb kormányválság nem lesz.

A francia eseményekkel egyidejűleg a belga frank szanálására alakult új kormányának — mint jelentik — a szenátus egyhangulag bizalmat szavazott.

A képviselő ur újra haragszik

Az a jól megérdemelt lecke, amelyben dr. Weisz Sándor az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagyváradi mitingjén dr. Fischer Tivadarnak egész Erdélyben szinte örömmel fogadott beszédében részeseült, ugylátezik nagyon fájtatót legújabb kintő törvényhozóknak. A képviselő ur újra haragszik és az igazgatása alatt álló „Keleti Ujság” hasábjain saját neve alatt dühös kirohanást intéz dr. Fischer Tivadar és az egész Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ellen. A Szövetség diszelnöke, akit a zsidóság érdekében évek hosszú során át kifejtett önzetlen tevékenységével fogva, az egész ország zsidóságának osztatlan tisztelete övez és akit ez irányban megkérdztünk, méltóságán alulirak tartja, hogy a főmedvényre válaszoljon és ezáltal esetleg jelentőséget adjon egy olyan megnyilatkozásnak, amelynek jelentősége nincs.

Ha mégis foglalkozunk ezzel az irással, csak azért tesszük, hogy ne hagyjuk Weisz Sándort abban a hitben, hogy miután eddig még nem ismert, de a jövőben esetleg a nagy nyilvánosság előtt is magyarázatot nyerő módon sikerült rátukmálnia államférfiúi tehetségét a Magyar Pártra, mely bizonyára nem lett volna kellően képviselve a parlamentben, ha ő nincs a képviselői között, most már kvalifikálva van arra is, hogy az erdélyi zsidóság politikájának ő szabjon irányt.

Megnyugtathatjuk, hogy ezen az önhitén vajmi kevés kivétellel az egész erdélyi zsidóság mosolyog. Hogyne is mosolyogna, midőn szóban forgó stílusgyakorlatában szédítő tudatlanságot árul el a legelső zsidó kérdésekben. Azt mondja például, hogy a palesztinai országépítésre sokan azért nem adakoznak, mert az adakozással alávetnék magukat az E. Zs. N. Sz. politikai vezetésének. Vagyis dr. Weisz Sándor nem tudja, hogy Palesztina felépítésének anyagi előfeltételét a Keren Hájjeszód igyekszik megteremteni, mely a cionista világszervezettől teljesen különállóan létező intézmény, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségtől is független direktóriumnak az élén egy, a Szövetséggel nem megegyező politikai felfogást valló férfi, Bürger Albert áll. Aki annyira tudatlan a zsidó ügyekben, az ne szóljon hozzá azokhoz mindaddig, míg kellő tájékozottságot nem szerez. Hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetői évek óta törekednek egy romániai zsidó pártot létrehozni, amelynek erdélyi tagozata a dolog természeténél fogva átvénné a Szövetség helyi politikai feladatait, az is mindenki előtt ismeretes, aki valamennyire is részt vett az utóbbi évek zsidó közéletében.

Ha dr. Weisz Sándor azt hiszi, hogy voltak Nagyváradon zsidó választók, akik az ő személyére való tekintettel szavaztak a kormánypart listájára, erre nem lehet más megjegyzésünk, hogy boldogok, akik hisznek, mert évek a mennyek országa. Ha pedig ugynevezett zsidó dáfkból továbbra is fenntartja, amit nagyváradi korteszbeszédében mondott, ne csodálkozzék, ha az az ellenszenv, amelyet eddig sem kiemértékben sikerült maga ellen fajstvéreinek körében kelteni, a jövőben fokozódni fog.

Aki a halálba követte Vázsonyit

Budapestről — mint tegnap jelentették — különös öngyilkossági eset híre érkezett. Várkonyi Lajos tőzszabizománnyal amikor hírelt vette, hogy iskolatársa és barátja Vázsonyi Vilmos meghalt, eszelős nagy lelki fájdalommal levette magát a harmadik emeletről és nyomban meghalt.

Ebben a rideg, haszonleső korban a barátságok ez a tragikus esete megdöbtenti az embert. Olyan volt valóban Vázsonyi Vilmos, (hiszen legalább anyai ellenfele volt, mint jóbarátja!) aki nélkül tartalmatlan és semmitmondó, értéktelen és ideálnélkül való, elpusztulásra megérett egy barát élete?

Aki közelebbről ismerte ezt a kiváltságos koponyát és ezt a nem mindennapi karaktert, nem fog csodálkozni az eseten. Mert Vázsonyi Vilmos ellenségnek kiméletlen és fullánkossá volt, az ellenfél legcsunyább hibáit állította pellengérré, úgy bántott, hogy azt megbocsátani a nemesen érzőknek is nehéz volt, de ennek ellenében jobb barátot nála keresve nem lehetett találni.

Tábora a minisztersége előtti időkben az Abbázia-kévéházban tanyázott. Amíg élt, Eötvös Károly volt a nagy kerakasztal törzsfőnöke, a vajda. Amikor meghalt, Vázsonyi vette át a vezérletet. A legkülönbözőbb polgári emberek tartoztak ide. Krausz Sámuel zsidó pedagógiai professzor is, akiről a marosvásárhelyiek főbbjára irt nemrégiben szép megemlékezést e hasábkon, Perl Soma, a híres terézvárosi ügyvéd, Acél Endre a nagyszerű humorista, a Borszem Jankó mucsai referense, Székely Ferenc agyancsík és élclap „Menachem Cicseszbeiszere“, Bródy Ernő és egy csomó újságíró, művész, gazdaember, iparos, kereskedő.

Ez a tábor nem alkotta meghitt embereit. A sok tisztelő és elnyarát közé befurakodott sok átmeneti alak, stréberek a legkomiszabb fajából való, semmirekellő, aki alaposan kibaszta, hogy egy asztalnál szűcsölte feketéjét a vezérrel. Igaz barátai terézköruti lakásán keresték föl, addig, amíg a Bajza-utcában meg nem vette a kis villát. Ezek a barátok önfeláldozásig szerették Vázsonyit, amint-hogy belőle is az egyéni szeretetnek valami csodás fluiduma áradt azok felé, akik közel állottak hozzá.

Azon a nevezetes napon, amikor miniszterre nevezte ki a király — ez a jelenet sokáig emlékezetes marad — a Várból visszajövet első útja öreg szülőihez vezetett, akik az Eötvös-utcában laktak, a nagy Frankl-féle házban. De apja, az öreg Weiszfeld bácsi nagyon kíváncsi volt, mi lesz a fiával és maga is kinézett a Körútra, ahol nehezen leste a dőlben megjelenő újságokat, hogy belőlük értesüljön a nap eseményeiről, amit eddig csak hirdettek a lapok, de ami mára valóságként igérkezett.

Egyszerre a járda előtt, ahol az öreg ur sétálgatott, megállott egy autó, udvari gépkocsi volt és frakkban, fekete puha kalapban kilépett belőle Vázsonyi Vilmos.

— Apa! — kiáltott az öreg felé olyan öröms meghittséggel, mint egy városból vakációra hazakerülő gimnazista — a mai naptól kezdve miniszter vagyok. Apa kérem, adja rám áldását.

— De itt az utcán, édes fiam?
— Itt, apám. Sehoh soha nem rösteltem zsidó mivoltomat, azt jól tetszik tudni!

És az utcai járókelők megilletődve látták, amint az öreg ember reszkető, áldó kezét ráhelyezte Vázsonyi Vilmos fejére. A szeretetnek valami olyan dokumentuma volt ez a jelenet, amiről sokáig beszéltek Pesten és ami önkéntelenül is eszembe jutott a hír olvasásakor, hogy egy barátja öngyilkos lett miatta.

Várkonyi Lajos jómódu ember volt és nem Vázsonyi révén jutott jóléthez. Egyszerű zsidó polgár volt, egyike a rajongóknak, akik gyermekkorá óta ismerték Vázsonyit. Egyike azoknak, akik hitték, hogy ezt a zseniális szónokot és kriminalistát, ezt az önzetlen státusférfit soha a pénz és vagyon csábításai nem tudták megkörtözni. A tőzsdés az ideálta megtestesülve Vázsonyiban és csakis benne, mert Pesten bizony a régi időkben is ritka ünnepi jelenség volt a talpig becsületes ember, akiben amellet olyan zsidó szív lüktetett, ami megtudta rezgetni a barát szívének hurjait. Egy órát eltelténi vele élmény volt a más politikai nézetet valló számára, mi lehetett az egyivánu az egyszerű, az életpályát adok-veszek elveire berezdekedő tőzsdéi ügynöknek Vázsonyi intim barátsága! Együtt megtárgyalni vele soradöntő ügyeket, családi dolgokat, vállalkozásokat! A barát több volt szerelmes

asszonyal, talán szerejét gyermeknél is több.

A mindenütt megáldott — baruch ata bair, baruch ata bészade — és mindenütt áldást osztó valaki volt, nem társ és nem jóakaró, nem a kedélyes órákat csató pajtás, hanem a barát volt. A Biblia ismert ilyen két egy embert, klasszikus nagy korok láttak ilyesmit, amiről azt mondtuk, ez nem is történelmi tény, csak történelmi propaganda.

Ima Várkonyi Lajos megmutatta, hogy ez is lehet. Ma is, Pesten is.

Emlékeznek Heine matrőzára, aki felállott az

Hogyan folyt le Vázsonyi temetése

A temetési menet a Városházáról indult ki, ahol előzőleg dr. Hevesi Simon főbbi tartott nagyszabású beszédet.

— Dr. Vázsonyi Vilmos — mondotta — nemzetgyűlési képviselő, nyugalmazott igazságügyminiszter, volt valóságos belső titkos tanácsos, budapesti székesfővárosi bizottsági tag, a pesti izraelita hitközség előljáróságának tagja meghalt. Én benne a szellem emberét siratom, az író, a gondolkodót, a költőt, a művészetet megórtó embert, a szellem arisztokratáját. Azok közé a kevesek közé tartozott, akik olyan magasságra tudtak felemelkedni, ahol a mindennapi élet zürzavarában is megtalálták az igazságot. Fáj a lelkem, hogy ebből a magasságból le kell ereszkednem arra az izzó porondra, ahol ő egész életében harcolt. Vázsonyi Vilmos politikus volt, de még a politikában is szentélyt látott. Mindig egy irányította politikáját, hogy embertársainak, az emberek millióinak javára szolgáljon. Küzdött mindenki ellen, aki a közt saját céljainak elérésére használta ki. A nemzet érdekében állónak tartotta a szabadságot, a jogot és a törvényt és amit a zsidóság érdekében tett, azt is az ország érdekében tette. Ebben a vonatkozásban csak két szót kell kiemelnem, amely aztán megjelöli egész útját: a *receptiót* és a *numerusz klauzusz*. Az ő szelleme nem mulhat el soha. Negyvenhat egyetemi város diákjai suttogták el, hogy meghalt Vázsonyi Vilmos és ez a suttogás mindinkább erősödik és próféta ihlettel erősödött, amely azt mennydörgi, hogy el kell következnie a békének, a lelkek békéjének.

A béke keresése

Ripka Ferenc főpolgármester a névtelen nagy tömeg nevében beszélt, amely megszakította kenyérkereső munkáját, hogy kegyeletét leróhassa Vázsonyi Vilmos iránt. Budapestet ő ráta fel öntudatra — mondotta Ripka — és nem volt szüksége arra, hogy pályáját vagyon segítsen elő, mert erre egyéni tehetsége volt. Vázsonyi, az örök harcok embere, most átment az örök békeességbe. Ravatala fölött nekünk is békeességet kell keresnünk. Ha mindenki azzal megy el innen, hogy Vázsonyi példáját fogja követni, akkor magunkkal visszük ennek a gyászünnepek az ihletét.

Bárczy István dr. nyugalmazott főpolgármester a törvényhatóság gyászát tolnácsolta. Utána dr. Pakocs József nemzetgyűlési képviselő, a központi demokrata kör elnöke lépett a pódiumra és könyvek közt csak ennyit mondott:

— Vezérünk, nagy tanítónk, mesterünk, Isten veled.

Vázsonyi a puritán harcos

Baracs Marcell a központi demokrata kör Vázsonyi frakciója nevében búcsúztatta Vázsonyit, Bródy Ernő dr. pedig a Terézváros nevében, Vázsonyi szűkebb pártjának megbízásából beszélt és megfogadta, hogy a Terézváros továbbra is hű marad Vázsonyi eszméihez.

Pap József, a budapesti ügyvédi kamara elnöke, az ügyvédi kar nevében fejezte ki részvétét. Mint ügyvéd — mondotta — Vázsonyi a legelső közbe tartozott. Soha olyan ügyet nem vállalt el, amelynek igazságáról ne lett volna meggyőződve. Szegény is maradt és puritán. Munkás élete gyümölcséént hozzártartozói számára nem hagyott hátra vagyont.

Erdély legnagyobb gyári zongora raktára, részletre is.
Használt zongorákat is vásárolok.
Sternberg J., Oradea.
Telefon 4 94 ☎ Telefon 4-94

árbcra és e kiáltással: „Ich sterbe für den Admiral Nelson!“ bevetette magát a tengerbe. Az öregedő Várkonyi esete nem ezzel azonos. Ő nem rajongója volt a Vázsonyi káprázatos eszellemségnek, hanem szerelmes volt ennek a mindig küzdő, mindig kritizáló, közéleti tisztaságért heveskedő örkösen támadott és mindig és mindenki által megbecsült zsidó barátnak.

Aki külsejében maga is egy elhízott bőrzedner volt, de a lelkében bibliikus zsidó: nyilt utcán is áldást könyörgő.
Szabó Imre

Payer Károly a szociáldemokrata párt nevében búcsúztatta a halottat. Nagy Vince a 48 as függetlenségi és Kossuth párt nevében beszélt. Arra emlékeztette Vázsonyi politikai ellenfeleit, hogy mindenki meg lehetne elégedve, ha annyit dolgozott volna hazájáért és az emberiségért önzetlentül, mint Vázsonyi Vilmos. A városbái beszédek sora Fábian Béla nébány szavával ért véget. A koporsót kivitték az utcára.

A gyászoló Budapest

A nagy zápor ellenére Budapest lakossága mozulatlanul állt és várta a menetet. A házakon gyászlobogó, az ablakokból fekete drapériák hullottak alá. Valami furcsa és mélységes csönd röpödött a tömegek fölött, amely érezte, hogy *leghibebb barátját temetik*. A Rákóczi-ut torkolatánál a tömeg áttörte a lovasrendőrök kordonát, úgy, hogy a rendet csak a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült valamennyire helyreállítani. A menet élén Hevesi Simon főbbi vezetésével a papság haladt, mögöttük a Dák Ferenc-egylet küldöttsége aranyegégyű fehérselyem zászló alatt. Azután hat, korszorukkal megrakott hatalmas kocsi következett.

A Dohány-utcai zsinagóga előtt a kórus gyászdalainak elhangzásával dr. Fischer Gyula főbbi kezdett beszélni.

— Isten házának gyásza borult csarnoka közönti nagy halottunkat — mondotta. — Amikor a koporsó előtt állunk, úgy érezzük, mintha csukott ajkaid mégégyzer megmozdulnának és szavad újra életre kelne. Amikor utolsó utadra indulsz, megáldalak téged egyházunk, vallásunk és dicső templomunk nevében.

Dr. Lédérer Sándor a zsidó hitközség elnöke mondott ezután néhány búcsúztató szót.

A temetőben dr. Grossmann Zsigmond főbbi mondott búcsúszavakat Vázsonyi holtteste fölött. Majd dr. Feldmann József ceglédi főbbi beszélt. Krammer Miksa a Chebra Kadisa nevében, Csermely Hugó pedig az újságírók nevében búcsúztatta Vázsonyit.

Kormányválság Egyiptomban

London, június 2. Lord Lloyd, Egyiptom kormányzója május 30 án délután teára invitálta Zsigul pasát. Az első eset volt a sirdar meggyilkolása óta, hogy Zsigul beléphetett az angol rezidenciába. Két óránál is tovább tartott a Zsigul pasa és lord Lloyd közötti tárgyalás, amely azonban nem hozott különösebb eredményt és az *egyiptomi kormányválság még mindig tart*. Zsigul pasa állítólag politikai barátai kérésére kijelentette, hogy Ziwar pasa visszalépése esetén vállalja a kabinet megalakítását. Zsigul pasa párija az egyiptomi parlamentben ma tulajdonos többségben van és ezzel a helyzet rendkívül súlyossá vált nemcsak az eddig uralkodó pártra, hanem az angolokra is, akiket Zsigul örökké támadott.

Tavaszi vásár
mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya lei 88
Cérna flor lei 97
Selyem flor lei 115
Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy vlasztékban
HELIOS-nál
Főter 7 szám.

Tavaszi női és férfi ruhákat **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióküzlet Str. Bariju No 2., Str. Iuliu Maniu 8. — Telefon 877 sz.

Mese a nagy leányról, ak

December közlő esett, majd csuólmomszírke fellegetek a bámulatos és és bágyadt melege erdélyi hegyek hóvégi meleg levegő feszültségével volt dalain olvadni kez hótakaró, hópehel vízcseppekből gyor Erdélyszerte megint süttek, egye nőtte terhesen. Es nems korai tavasz hírnő végig pusztító erej Várorszereket és áradat, ártatlan és lepett meg éjnek isodort mindenkit, ből és rombolt vi

Kolozsvártól n szégen a falu nyá Pacia Florika kor kis kutyája tá kis pásztor, őszet vidám furulyászó Szamos partijára, A falu szemefény a mindig vidám, lan kézzemű Flor gelltől napestig az osők és vidáman o tarka gyermeklán fejecskéje köré, v ránykáiival és min

Azon, az álnok levették fehér ban friss fü zöldelt ki a szölt kislányához:

Eregy Florika, egyenek friss füvet Florika jó gyere tette a telst és arc tól, hogy visszatarha a szőke Szamoshoz, mindig oly szivezen

Peddig akkor m szes ruhással megí sörpő viráradat. Flor játszozott tovább magának az erdő al csapott medréről az jeges viráradat öntő

A megrémült Fl léssel próbált menek tesebben növekvő á szakadva fuott fel vágató hullámai g báról és könyörtelen Flórikát, Nagykapu A faluban csak ryája nem tértek t dása után megköpt részének tetemeit, nyomaveszett.

Azóta immár ő siratta és elfeledte rányait pedig új p nalekon a hegyold Tegnep reggel az új pásztor. Min partjától, az erdő ugatására lett figy szaladgált és vonítot szőke leány már m látta meg, akiben rikát, az árvízvesze torleányt.

A víz mintegy szerencsétlen Flóri A kis pásztor mell büszke hűvirág, gyöngyvirág is elh virágos tavaz is r ban feltűnő épségt kádt az erdő alján milék dalát és nyí fájdalom kérdőjele A gyalui csönc az „esetet“ a kolc

Mese a nagykapusi kis parasztleányról, akit megölt az árvíz

December közepén volt. Előbb kiadás, bő hó esett, majd csudák csudájára a hótól terhes dromszürke fellegeken diadalmas iveléssel átörtek a bámulatos erővel tűző téli napi sugarai és bágyadt melegét, koraérett tavaszt loptak az erdélyi hegyek hófehér bérceire. A decemberi meleg levegő azonban megrázó borzalmak feszültségével volt telítve: a ködös hegyek oldalain olvadni kezdett a napsugarak tűzésében a hótakaró, hópelyhből egy parányi vízcsepp, vízcseppékből gyorsan folydogáló vékony erek, Erdélyszerte megindultak a hegyoldalkaról, egyesültek, egyre nőttek, feltartóztatlanul és vésterhesen. És nemsokára kicsaptak medrűkből a korai tavasz hirnökei és zúgó áradat bömbölt végig pusztító erejével az erdélyi hegyek között. Városrészeket és falvakat sodort el a rohanó áradat, ártatlan és mit sem sejtő embereket lepott meg éjnek idején hajlékaikban és magával sodort mindenkit, akit útjában talált és bömbölt és rombolt visszatarthatatlanul.

Kolozsvártól nem messze, Nagykapus községben a falu nyáját őrizte a kis, alig 9 éves Pacala Florika. Kora reggel, hajnalpirkadás-kor kis kutyája társaságában utca felé indult a kis pásztor, észrejelte a falu bárányait és vidám furulyaszóval hívta őket a jámbor Szamos partjára, a rétek selymes pázsitjára. A falu személfénye volt a kis pásztorleánya, a mindig vidám, szézeskefejű, mosolygós, ártatlan kékszemű Florika. Ott játszadozott ő reggeltől napestig az egykedvűen fátörésző tucosok és vidáman daloló pacsirta társaságában, tarka gyermeklancfőből font koszorút szőke fejcsokjára kérés, versenyt béggett bánatos báránykáival és mindig vidám volt a kis Florika...

Azon, az álnok decamberi napsütéses reggelen, levették fehér bandájukat a hegyek és mezők, fűs fű zöldelt ki a hegyoldalon és Mihály oda-szállt kislányához:

Egygy Florika, hajtsd a nyáját az akolból, hadd egyneken fűs fűvet a bárányok.

Florika jó gyerek volt, de különben sem szeretette a telet és arcoskájára ragyogott a boldogságtól, hogy visszatérhet a természetbe hű barátaihoz: a szőke Szamoshoz, az erdőhöz és mezőhöz, amelyek mindig oly szívesen fogadták őt játszópajtásul.

Peddig akkor már a gyalui havasok mögül vésszes rohanással megindult az újában mindent elsöpörő vízáradat. Florika azt nem látta, gyanulannul játszadozott tovább és haragos hóvirágot keresett magának az erdő alján. De hirtelen, váratlanul kicsepott medrűből az álnok jóbúrát, a Szamos és jeges vízáradat öntötte el a partokat.

A megrémült Florika kétségbeesett jajveszékeléssel próbált menekülni a harsogó, egyre felemlésben növekvő áradat bosszú haragja elől, lélek-szakadva futott fel a hegyoldalon, de az árvíz vágató hullámai gyorsabban voltak, lekapták lábáról és könyörtelenül magukkal ragadták Pacala Florikát, Nagykapus szőke pásztorleányát.

A faluban csak annyit tudtak, hogy Florika és nyája nem tértek többé vissza. Az árvíz eltakarodása után megkapták a part mellett a nyáj egy részének tetemeit, a kis pásztorleányt azonban nyomavészett.

Azóta immár öt hónap telt el. A falu megsíratta és elfeledte kis kedvencét, Nagykapus bárányait pedig új pásztor terelte ki haragos hajnalokon a hegyoldalra.

Tegnap reggel új legelőhelyet indult el keresni az új pásztor. Mintegy másfélkilométerre a Szamos partjától, az erdő mellett a kutyájának feltűnő ugatására lett figyelmes. A kutya egy bokor körül szaladgált és vonított szakadatlan Odamenna, egy kis szőke leány már-már csúszkálva induló holttestét találta meg, akiben rémtőlten ismerte fel Pacala Florikát, az árvízveszedelem alkalmával eltűnt pásztorleányt.

A víz mintegy másfélkilométerre sodorta el a szerencsétlen Florikát és egy bokor mellé tette le. A kis pásztor mellett azóta már elhullatta fejét a büszke hóvirág, a karosu kankalin, az illatos gyöngyvirág is elharvadtt és a tavasz, a játékos, virágos tavasz is nyárbaérett azóta. Florika azonban feltűnő épségben maradván mindmég ott feküdt az erdő alján, hallgatta a pacsirták és falemlék dalát és nyitott szemmel az égre szegződtek, fájdalmas kérdőjelként.

A gyalui csöndörzés tegnap telefonon jelentette az „esetet” a kolozsvári ügyésznek és engedélyt

kért Florica eltemetésére. Ma elment a válasz: ha nem forog fenn büncselekmény gyanúja, úgy az engedély megadatik. Miután pedig a Szamos nem lehet felsősségre vonni azért, mert megölte Nagy-

kapus ártatlan pásztorleánykáját, ma délután nagy ünnepek közepette, az egész falu általános részvétel mellett eltemette Nagykapus elköltözött kedvencét: Pacala Florikát. Kasztner Rezső

Németország újabb nagy politikai harcok előtt áll

A Reichswehr 26 millióval akarja emeltetni a költségvetést

(Berlin, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német birodalmi törvényhozás, a Reichstag elé törvényjavaslatot terjesztettek be a birodalmi hadsereg, a Reichswehr szoldjának megjavításáról. A javaslat 26 millió márka évi többletet követel a múlt évi költségvetési tétellel szemben. Parlamenti körökben élénk idegenkedést okozott a javaslat, mert már ez év áprilisában megszavazott hadügyi költségvetés is nagy ellenkezés után emelkedett törvényre, mint hogy a megszavazott összeg jelentékeny kiadástöbbletet jelentett az 1924-25-ös hadügyi költségvetéssel szemben. A tárgyalások során törültek is több tételt hozzávetőleg kilencmillió márka értékben. A parlament feltűnőnek találja, hogy a hadügyminisztérium két hónap után a törölt összeg háromszorosát

követeli. Ez ellen nemcsak a szocialisták, hanem a középpártok is erős parlamenti küzdelemre szánják el magukat.

A pártok el vannak határozva, hogy a katonai hatóságok e demonstratív eljárásával szemben éles és kimélelően vizsgálatot fognak követelni mindazon kiadásokra, amelyek az állam háztartásában belesznek a hadügyi költségvetésbe.

A szociáldemokraták heves haragra készülődnek. A nép széles rétegeiben ugyanis a zászlórendelet és a lemondásra kényszerített fejedelmek végkielégítése nagy ellenszenvet keltett a kormánnyal szemben és általában azt hiszik, hogy a Reichswehr követelése nem egyéb jobboldali provokációnál.

A kormány fuziót ajánl a parasztpártnak?

Még a parlament megnyitása előtt végrehajlják a kormány átszervezését. Bratianu Ionel nagy expozét tartott a választási visszaélésekről

(Bucuresti Bukarest, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választások előtt a fővárosi ellenzéki lapok többször jósolták be, hogy a választások után a kormány vissza fogja vonni a vele kollaborált pártok vezéreinek nyújtott méltóságokat. Az ellenzéki lapvélemények szerint a kormány voksok reményében sokkal több miniszteri állást és professzusi stallamot osztott ki a vele kollaboráló pártoknak, mint amennyit pártja érdekeinek veszélyeztetése nélkül megtehetett volna. Az ellenzéki lapok véleményét igazolni látszanak azok a jelek, amelyek napok óta arról számolnak be, hogy a kormány és a három erdélyi miniszter között surlódások keletkeztek.

Azok kérdését beszélték meg. Bratianu Vintila hosszabb expozét mondott, amelyben kifejtette, hogy a liberális párt választási kudarcát, amely különösen Erdélyben volt meglepő, a kormány terrorisztikus választási intézkedései okozták. Elhatározták, hogy kiáltványban fordulnak az ország közvéleményéhez, amelyben megvilágítják ezt a kérdést a legnagyobb részletességgel.

Ma délután egyébként ülést tart a párt végrehajtó bizottsága, hogy a parlamentben tanúsítandó magatartásuk ügyében és a választások utáni politikai helyzet tekintetében határozatokat hozzanak.

Még meddig vajudik a kormány átszervezés problémája

A legújabb jelentés szerint Averescu miniszterelnök még mindig nem határozott véglegesen a kormány újalakítása kérdésében. A legnagyobb nehézség a Goldis frakcióval van. Tudvalevőleg az uralkodónak, amikor Averescunak megbízást adott kormányalakításra, kifejezetten az volt a feltétele, hogy erdélyiek kell helyet foglaljanak, a kormányban, viszont a kormány tagjai és különösen Lepadatu pénzügyminiszter között állandó konfliktus áll fenn, ami szintén tarthatatlanná teszi a helyzetet. A konfliktus Lepadatuval amiatt tört ki, hogy a pénzügyminiszter Bratianu Vintila politikájának a híve és a legnagyobb takarékoság elve alapján áll. Emiatt többször megtagadott az egyes minisztériumoknak kért összegeket.

Beavatott helyről úgy értesültünk, hogy Averescu átveszi a pénzügyi tárcát, melyet azonban csak névlegesen fog vezetni Garoflied irányításával.

A kormány újalakítására feltétlenül még a parlament megnyitása előtt sor kerül.

A kormány fuziónál akar a parasztpárttal?

A kormány átszervezéséről szóló kombinációk közül legérdekesebb az „Averserul”-nak egyébként még megerősítésre váró jelentése, amely szerint a parasztpárt komoly ajánlatot kapott a néppárttól azonnali fuzióra, mely esetben a párt több vezére helyet kapna a kormányban. A lap komoly formában állítja, hogy a kormány vezető tisztségűitől ilyen ajánlat érkezett a parasztpárttól.

Az „Averserul” hírével egyidőjűleg a „Vittorui” arról ad hírt, hogy Bogdan Ducas, az erdélyi parasztpártiak vezére levelet intézett a párt vezetőségéhez, közölve, hogy tagja marad a pártnak, de annak kebelében erős harcot indít Sere Constantin ellen.

Bratianu Ionel expozében tilt. kizik a választási terror ellen

Bukarest, június 2. A liberális párt központi végrehajtó bizottsága ma délelőtt ülést tartott Bratianu Ionel elnökletével, amelyen a válasz-

Légy modern

és választékos. Azt a hajviseletet válaszd, mely összes előnyeit tervnyre juttatja. Minél inkább alkalmazkodik a hajviselet az egyéniséghez, annál több figyelmet és bíráló tekintet irányul felé — annál gondosabban kell ápolni.

Elida hajápolástól
a hajcsodásan simulékony, selyemlágy, fényes és diszkrétén illatos lesz. Használjuk már a legközelebbi hajmosáshoz csak

a szódamentes Shampoo

ELIDA

Sárakkal.

lei 88
lei 97
lei 115
150-180

tétkban
nál

Str. Iuliu
377 sz.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemmel együtt és különösen zsidó-ság napilapja
Szerkesztők: Gizskalay János és dr. Marton Ernő
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkjeinek átvételét csak a szerkesztőség engedélyével szabad.

Az Uj Kelet főkolládóhivatalai és szerkesztőségei:

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Ernyőtalet.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiel-Máramaroszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-u. 2.

A mai napról

Az országos választások lezajlása után végre valahára kezdetét veszi a sokat hangoztatott Ijjar-akció Erdély zsidó életében is. A helyi csoportok egymásután jelentik a munkába való bekapcsolódásukat az erdélyi legnagyobb zsidó centrumokban népgyűlésekre, matinékre esti rendezvényekre készülnek és az eddigi jelentések alapján teljes reménységgel nézhetünk a szervezeti hónap jövendő eredményei felé. De olyan régen volt már az, hogy az Ijjar

jeligéje elhangzott a Cionista világszervezetben, az erdélyi zsidó közélet olyan sokig késedelmeskedett a munka megkezdésével, hogy súlyosan helyénvaló, ha most a munka megindulásának idején újra rámutatunk, azokra a közvetlen célokra, amelyeknek szolgálatában áll az Ijjar.

Minden meginduló propagandának alfája és omegája a sékel. És még ennél is több. Minden eddig elért eredményünknek és minden jövendőbeli reményeinknek és sikereinknek alapja a sékel. És ez nem valami öltözködési jelenség: ez mélylégszerű történelmi realitás. Aki a zsidó nemzet történelmével tisztában van, az előtt, sok minden más között egy különös, szinte gondolatossáknak látszó jelenség tárul meg. Amióta a zsidó állam elpusztult, mind a mai napig, — tehát kétezer esztendő hosszú lefolyása alatt, — nem mulott el olyan százszázad a zsidó nép történetében, hogy a cionista gondolat valamilyen formában meg ne nyilatkozott volna. Szinte pontos periódusokban, minden évszázadnak megvolt a maga zsidó államalapító mozgalma. És mégis, szinte csodálatos, hogy az elmúlt idők államalapító törekvései mind sikertelenül végződtek és az összesek közül éppen a mai idők cionista mozgalma lett az, amely biztos léptekkel viszi a zsidó népet a cél felé.

Am a történelem megadja a feleletet erre az érthetetlennek látszó dologra. Az elmúlt évszázadok összes cionista megnyilatkozásai, — talán az egyetlen Akiba-féle mozgalom kivételével, — a népi szerveztlenség jegyében történtek. A mai cionista mozgalom volt az első olyan, amely egyik közvetlen céljával tűzte ki azt, hogy az egész zsidó népet egyetlen egységbe, egyetlen nagy szervezetbe tömöríti. A mai és a régi cionizmusok között az az alapvető különbség, hogy a régi cionizmus a számtalan egyesek, a mai cionizmus az egyetlen tömeg vagyát, és törekvését fejezi ki. Az egyesek végya összezúzóhatói a történelmi akadályok szirtjein: az egységbe szervezett néptömegek kívánsága előtt, deterrálni voltak kénytelenek a legmervebb ellentállások is. Ez a titka a mi cionizmusunknak, ez a titka minden csodálatossáknak látszó eredményeinknek, ez a titka annak, hogy nekünk sikerült az, ami husz évszázad cionista mozgalmainak nem sikerült: a palesztinai ősi zsidó állam épülőben van! A népi megszervezettség! Az egyesek felelősségtudata a közösség ügyével szemben. Az intézményekben kifejezésre jutó nemzeti akarat. És az az intézmény, amelyben a nemzeti akarat a leggyorsabban jut kifejezésre: a sékel. Az az intézmény, amely leginkább dokumentálja a világ hatalmai előtt a zsidó nép egységes megszervezettségét: a sékel. Az az intézmény, amely-

A prágai kormány felveszi a harcot a fascizmus ellen

(Prága, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A képviselőház mai ülésén a belügyminiszter válaszolt azokra az interpellációkra, amelyeket a fascizmusmozgalom tárgyában a szociáldemokraták előterjesztettek. A belügyminiszter hangsúlyozta, hogy a kormány a legnagyobb figyelemmel kíséri a fascizmusmozgalom és semmiféle kilengést nem fog megvárni. Utasította az összes hatóságokat, hogy a törvény betartására a legszigorúbban ügyeljenek. Az eddigi vizsgálatok szerint a fascistáknak nincsenek rohamcsapatok, amint ezt az interpellációk állítják és a kormánynak gondja lesz rá, hogy a törvénynek mindenkiel szemben érvényt szerezzen.

lyel a zsidó egyén hitvallást tud tenni, a közösség ügyével szemben érzett felelősségérzetéről: a sékel. És ha manapság zsidók országában teljes folyamatban van az államépítés, ha az énekben zsidó falvak mosolyognak, ha a tengerpartra zsidó városok épülnek, ha a Skopus hegyén zsidó egyetem emelkedik: végső, leegyszerűsített lényegében mind mind a sékel eredménye.

Minden egyéb praktikus célja mellett ez a történelmi jelentősége a sékelnek. Az Ijjar-akciónak a sékel és a zsidó szervezkedés jegyében kell lefolynia. Ne feledkezzetek meg a sékelről! (g. j.)

— A királyi pár visszaérkezett Bukarestbe. Bukarestből jelentik: A király és királyné ma visszaérkeztek a fővárosba dunai kirándulásukról.

— Megszilárdultak a devizák. A mai zürichi utóban a lejt 223.75 szantimmal jegyezték szemben a 225 ös nyitási és 221-es zárlati árfolyammal. Az utótőzsdé jegyzése tehát nem tüntet fel semmilyen lényeges eltérést és így annál meglepőbb, hogy Bukarestből, az esti órákban a devizák megszilárdulását jelentették. Általában az erdélyi piacon is erős kereslet mutatkozott a késő délutáni órákban idegen fizetőeszközök iránt úgy, hogy élénk forgalom mellett a kora délutáni árfolyamokkal szemben mintegy 3 százalékos emelkedés mutatkozik. A svájci frank 44-ről 45.30 leire emelkedett, az angol font pedig 1115-ről 1140-50-re javult. A szilárdulást azzal magyarázzák, hogy a devizák árait az igénylők elég mélyenlévőknek találják ahhoz, hogy szükségüket fedezzék.

— Jogerősen elítelték nemzetgyűlés címén Batitz Gyula magyar képviselőt. Budapestről jelentik: Batitz Gyula szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselő az „Építőmunkás” című lapban 1926 június 15-én „A parlament porondján” címen politikai tartalmú cikket tett közzé. Többek között azt írta, hogy „három kemény esztendő mulott el felettünk, amely a bestiális erőszak sötét ideje volt. Börtönök, internálások, Sáfok, Orgovány és Duna—Tisza köze jelzik a rendezésatlanságot ezt a munkáját.” A cikk miatt izgatás büntetése címén eljárás indult meg Batitz ellen, akit azonban a Törvénytanács felmentett a vád alól. A táblán Auer Károly dr. huriai bíró tanácsa mag semmisítette a törvényszék felmentő ítéletét és izgatás büntetése helyett nemzetgyűlészés vétségében mondotta ki bűnösnek Batitz Gyulát és ezért nyolcmillió korona pénzbüntetésre ítélte. A Tábla a hivatalvesztést és a politikai jogok felfüggesztését, mint mellékbüntetést, az ítélet kiszabásánál mellőzte. Az ítélet ellen úgy az ügyészség, mint a védelem, semmisítési panaszt jelentett be, amelyet ma tárgyal a Kuria Ráth-tanácsa, amely a Tábla ítéletét jóváhagyta.

— Halálozás. Bánffyhungad zsidó társadalmának mély gyászja van. Szombat este agyvérzés következtében hirtelen meghalt Kérach Chaim, Bánffyhungad zsidó hitközségének éveken át volt elnöke. Az elhunyt, aki alig 63 éves volt és széleskörű zsidó tudásáról, áldozatkészségéről, valamint jótékonyágáról messze földön híres volt. Temetése távoli vidékekről tisztelőinek erei záradokoltak el és siratták meg a korán elköltözött tudóst, akinek koporsóját, földi érdemeinek elismeréséül körülhordozták a bánffyhungadi zsinagóga toronyszekrényre előtt. Halála egész Erdélyben nagy részvétet váltott ki.

— Lédererné halálbüntetését 15 évi fegyházra változtatták át. Budapestről jelentik: A budapesti Tábla a Lédererné ügyében ma kihirdette az ítéletet. Czálás és gyilkosság bűnrészességében mondotta ki bűnösnek Léderernét a bíróság és 15 évi fegyházra szállította le a halálos ítéletet.

— Az angol liberális párt lemondásra szólítja fel Lloyd Georget. Londonból jelentik: A bányászsztrájkjal kapcsolatosan tanúsított ismeretes magatartása miatt a liberálisok pártgyűlésén Lloyd Georget felkéri, hogy mondjon le az elnökségről. Visszalépése bizonyos, de ezt heves küzdelem fogja megelőzni.

— Felhívás a magyar közalkalmazottakhoz. A Magyar Párt a következők közlését kéri: Felhívás minden volt magyar közalkalmazotthoz. Bucsan Constantin belügyi államtitkár ur intézkedése s a pártunkkal való megegyezés alapján felhívjuk az összes volt közalkalmazottakat, akik az impériálváltozás folytán állásaikat elvesztették, hogy a lehető legrövidebb idő alatt közzéadják nevüket (u. p.) viselt állásukat az illetékes minisztérium főlemlítésével, életkorukat, (hány éves jelenleg) hány évet szolgált, hol volt utolsó szolgálati helye, mikor lépett ki, tette-e eszt, vagy jelentkezett-e esküre, hol és mikor. Országos Magyar Párt nyugdíjosztálya, Cluj-Kolozsvár, Monctori-ut 18. szám.

— Rövidesen döntenek Abd el Krim sorsáról. Parisból jelentik: A „Matin” értesülése szerint Abd el Krimet Tazában szigorú őrizetben tartják és senkit sem bocsátanak hozzá. Spanyol körökben beszélik, hogy a francia-spanyol konferencia rövidesen összesül dönteni Abd el Krim sorsáról.

— Az „Ezra” évrő orvosgyűlése. Vasárnap délután fél 5 órakor tartja meg az „Ezra” a Tarbutz iskola tanári termében ezidei év utolsó orvosgyűlését. Előadnak: dr. Goldberger, dr. Lőrincz, dr. Vass, eseteket mutatnak be: dr. Hamburg, dr. Hoffmann és dr. Ornstein.

— Lemondott a portugál köztársasági elnök. Lisszabonból jelentik: A győztes katonai forradalom előbb csak a régi kormányt sepepte le, de az új viszonyok között tartatlan lett a köztársasági elnök helyzete is. Emiatt Machado köztársasági elnök ma bejelentette lemondását Cavadas deignált miniszterelnöknek.

— Uj stádiumba jutott a kolozsvári villamosüzem kibővítésének ügye. Többiben megírta az Uj Kelet, hogy a városi tanács elhatározta, hogy a városi villamosüzem teljesítő képességének emelésére Diesel-motorokat vásárol. A villamosüzem kibővítésének terve ugyanis anyagi nehézségek következtében nem vált lehetővé, azonban az egyre növekvő áramszükséglet kielégítése céljából a Strand melletti hőerőtelap kibővítés feltétel nélkül szükségessé lett. A városi tanács pályázatot írt ki a motorok megvásárlására. Tegnap délelőtt a városi házban felbontották az ajánlatokat, amelyekből kiderült, hogy összesen hat cég nyújtotta be pályázatát. A tanács elhatározta, hogy szakértői bizottságot állít össze, amely átvizsgálja a Diesel-motorokra vonatkozó ajánlatokat. Ebből a bizottságba az UGIR, az AGIR, a kereskedelmi és iparkamara delegálnak egy-egy tagot. Részveszve az azonkívül a bizottságban a villamosüzem igazgatója, a városi műszaki iroda főnöke dr. Lucian és dr. Kertész tanácsosok, az elnöki tisztet Osvada helyettes polgármester tölti be. A szakértőbizottság jelentése után a városi tanács dönt afölött, hogy melyik ajánlatot fogadja el.

Kérje

mindenhol **Dreher-Haggenmacher**
sörgyártmányait!

Márciusi világos

Dacia extra special.

Bavaria dupla maláta.

— A népszövetség pénzügyi tudvalevőleg a né és az osztrák állam Mandátuma június dolgait már előbb itt a Népszövetség test tegyen működ Rotterdamban haj ahol különböző in fog tartani Európáról. Zimmermann

— Hir Győr

megfosztják a lentik: Hir Győr akinek a frankper alaptalannak minő esküre, még mind körtermében várja időben tudvalevő ment, Hir a jó tő vagyont gyűjtött következett a gazdasulyos anyagi zav magán segíteni és lenekké váltak, k önmaga ellen. A gyalásokon, mint játszódtak le, ame jásztólak le, ame nem fogadják el kvótát, hanem bű A bíró többiben megjelenésre, aki lent meg, sőt nem hívásának sem, ho vagyonfelügyelői d letébe. Hir Győr milliója nem volt, hogy lakberét kifitegedett, kénytelen a többi betegekkel bíró, miután Hir biztositókat, elutas határozatot most Ebből az következött a joguk arra, Hir György ellen, arra, hogy a betér megfelelő a valóság tetelei is alaposan lézint, hogy csak hitelezők kára. A dolgok, kénytelen György ellen, mint jár, hogy mandátu kizárva, hogy párfogja határozatáról új választást fog

— Salm gró változnak, mond Herman gróf ne idők eseményei am az idők váltó Salm Herman g szerte, de gazda, bizható és elő ismerni. Salm okból, de való határozta, hogy nem a maga d berautófuvarozni táasat is vett, tit ben, akinek szilur három autójá tehát összesen legújabb beraut garázsa Budán, van és ennek Zsolt. A gróf Ebbeli működés kozik meg a fú mert Salm Herm gazdag zsidó k szállítani. Sőt va Nem úgy, mint

— Kivándo által zaklatott trából jelentik: Söltözött rabló meg több utast kirabol a határszéli falva kivándorlási utlev nincsenek biztons

**A népszövetség ausztriai biztosa el-
távozott Bécsből.** Dr. Zimmermann, a Népszö-
vetség pénzügyi bizottságának osztrák főmegbízottja
tudvalevőleg a népszövetségi kölcsön hováfordítását
és az osztrák állami apparátus leépítését ellenőrizte.
Mandátuma június 30-án lejár, de dr. Zimmermann
dolgoit már előbb elintézte és Genfba utazott, hogy
itt a Népszövetség pénzügyi bizottsága előtt jelen-
tést tegyen működéséről. Zimmermann július 20-án
Rotterdamban hajóra száll és Amerikába utazik,
ahol különböző intézmények megbízásából felolvasást
fog tartani Európa pénzügyi helyzetének szemlálásá-
ról. Zimmermann nem fog visszatérni Bécsbe.

**Hir Györgyöt anyagi csődje miatt
megfosztják a mandátumától.** Budapestről je-
lentik: Hir György magyar nemzetgyűlési képviselő,
akinek a frankper során több vallomását a bíróság
alaptalannak minősítette és emiatt nem is bocsátotta
esküre, még mindig a Rókus-kórház egyik közös
kórtermében várja teljes felgyógyulását. Az utóbbi
időben tudvalevően Hir György teljesen tönkre-
ment. Hir a jó tőzsdei konjunkturában milliárdos
vagyonot gyűjtött össze, később azonban, amikor be-
következett a gazdasági pangás, megkezdődtek a
súlyos anyagi zavarai. Amikor már nem tudott
magán segíteni és összes vállalatai fizetésekre-
lenekké váltak, kényszerregezeséget kellett kérnie
önmaga ellen. A megtartott kényszerregezeségi tár-
gyalásokon, mint ismeretes, igen viharos jelenetek
játékoztak le, amennyiben a hitelezők visszaéléseket
is emlegettek, sőt bejelentették, hogy nemcsak, hogy
nem fogadják el a felajánlott kényszerregezeségi
kvótát, hanem büntető feljelentést is tesznek ellene.
A bíróság kötelezte Hir Györgyöt személyes
megjelenésre, aki azonban egyetlenegyszer sem je-
lent meg, sőt nem tett eleget a bíróság ama fel-
hívásának sem, hogy kényszerregezeségi ügyében
a vagyonfelügyelő díjakra 17 millió koronát tegyen
letétbe. Hir Györgynek ekkor már nemcsak 17
milliója nem volt, de még arra sem volt pénze,
hogy lakbérét kifizesse, úgy, hogy amikor megbe-
tegedett, kénytelen volt közös kórterembe feküdni
a többi betegekkel. Nagy István dr. törvényszéki
bíró, miután Hir György nem tette le a megkívánt
biztosítékot, elutasította a kényszerregezeséget s ezt
a határozatot most jóváhagyta a törvényszék is.
Ebből az következik, hogy a hitelezőknek megnyi-
lott a joguk arra, hogy csődkérvényt adjanak be
Hir György ellen, akinek esküt kell ezután tennie
arra, hogy a beterjesztett mérlegének minden adata
megfelel a valóságnak. Időközben persze a mérleg
tetelei is alaposan leromlanak, úgy, hogy nem va-
lószerű, hogy csak kis hányadában is megtérül a
hitelezők kára. A bíróság, akárhogy is alakulnak a
dolgok, kénytelen lesz elrendelni a csődöt Hir
György ellen, mint magánember ellen, amivel együtt-
jár, hogy mandátuma hivatalból megsemmisül. Nincs
kizárva, hogy pár héten belül a csődbíróság értesíteni
fogja határozatáról a nemzetgyűlést, amely azután
új választást fog kiírni Hir György kerületére.

Salm gróf zsidókat fuvaroz. Az idők
változnak, mondja a latin közmondás. Salm
Herman gróf neve a magyar kommun utáni
idők eseményeiben vált országosan ismertté,
ám az idők változnak és valószínűleg rövidesen
Salm Herman grófot, ha nem is épen ország-
szerte, de gazdag emberek körében, mint meg-
bízható és előzékeny bérautófuvarozót fogják
ismerni. Salm Herman gróf nem tudni mi
okból, de valószínűleg gazdasági okokból, el-
határozta, hogy három automobilját ezután
nem a maga céljaira fogja használni, hanem
bérautófuvarozni fog velük. Sőt vállalatához
táasat is vett, titkárja, Rózsahegy ur személye-
ben, akinek szintén van egy autója. A gróf
ur három autója és Rózsahegy ur egy autója,
tehát összesen négy autó alkotja ugyanis a
legújabb bérautófuvarozó vállalatot, amelynek
garázsa Budán, a Naphegyen, a Zsolt-utcában
van és ennek megfelelően a vállalat címe is:
Zsolt. A gróf főleg vidéki turákat csinál.
Ebbeli működésében szintén eklatánsan nyilat-
kozik meg a fentemlített közmondás igazsága,
mert Salm Herman gróf jutányos árért hajlandó
gazdag zsidó kereskedőket például Siófokra
szállítani. Sőt valószínűleg vissza is hozza őket.
Nem úgy, mint hajdan. Tempora mutantur.

**Kivándorlásra gondol a komitácisk
által zaklatott dobrudzsai lakosság.** Szilisz-
trából jelentik: Számos bolgár és orosz egyenruhába
öltözött rabló megjelent Durostormegye erdőiben,
több utast kirabolt és állandó rettegésben tartják
a határszéli falvak lakóit. Sok török család emiatt
kivándorlási utlevelet kért, mert a komitácisktól
nincsenek biztonságban.

*** Figyelmeztetés.** Tudomásunkra jutott, hogy
egy Halbreich Gedeon nevű egyén és ennek fele-
sége a Zsidó Nemzeti Szövetség nevében valami
„Zsidók útja“ munkára előfizetéseket és hirdetése-
ket gyűjt. Figyelmeztetünk mindenkit, hogy ilyen
nevű egyén a Szövetség szolgálatában nem áll és
ilyen című könyv kiadásához a Szövetségnek semmi
képe. Felkérünk mindenkit, hogy ha ilyenmódon
valaki visszaél a Szövetség nevével, juttassák az
illetőt a büntető hatóságok kezére. A Zsidó Nem-
zeti Szövetség megbízásából a „Zsidó Almanach“
készül és arra csakis bélyegzővel ellátott igazol-
vánnyal bíró urak vehetnek fel hirdetést.

**Sipos Kamilló sértésnek veszi a
Landau gyilkosság vádját.** Budapestről je-
lentik: Az „Esti Kurir“ 1925 június 12-iki
számában cikk jelent meg ezzel a címmel:
„Sötét emlékek egy napfényes pesti kávéház
teraszán“. A cikk szerint aznap reggel együtt
reggelizett a kérdéses kávéházban az akkor
nemrégiben fegyházból szabadult kolozsvári
származású Spos Kamilló, egy fiatalabb barát-
jával és ennek elmondotta, hogy a Landau féle
gyilkossági ügyből kifolyólag ugynevezett ér-
deknélküli zsarolás című négy és féllelvi fegy-
házra ítélték, ennek kétharmadrészét kitöltötte
és jelenleg próbaidőre szabadlábra helyezték.
A cikk szerint a beszélgetés során elmondotta
még azt is Sipos Kamilló, hogy fogsága idején
tudományos munkákkal foglalkozott és megírta
a világ legjobb francia nyelvű tanítóját. Végül pe-
dig kijelentette barátjának, hogy megunta a
sok herce hurcát és „nem kíván tovább aktív
szerepet játszani a magyar közéletben. „A cik-
ket Sipos Kamilló magára nézve sértőnek találta
és ezért rágalmozás című sajtópórt indított
a cikk írója, Németh Károly ellen. Vádiratában
azt írta, hogy a magánbeszélgetés valóban meg-
történt, de a cikkíró azt elferdítette, egyébként
pedig a cikk beállításai, a feltalált anyag és a
gyilkossági vád is bizonyítja a sértő szándékot.
Ezt a sajtópórt ma tárgyalta a büntetőtörvény-
szék Schadt-tanácsa. Az elnök legelőször is ki-
fogásolta a szárazvagyú vádiratot, amelyből nem
tűnik ki világosan, hogy Sipos Kamilló mit
inkimínál. Az elnök azután konstatálja, hogy
Sipos Kamilló nem adott meghatalmazást Al-
torjay Sándornak, aki a feljelentést megtette,
mire a bíróság tanácskozás nélkül felmentette
Németh Károlyt a vád és következményei alól.

Eljegyzés. Kassowitz Rózsika Szászrégen,
Székely Leon Cluj jegyesek. (Minden külön érte-
sítés helyett.)

Házasság. Kende Margit és Róth Miklós
ezuton hírvák meg jóismerőseiket és rokonaikat
f. hó 6-án d. u. 3 órakor a Zsidó templom-utcai
nagytemplomban tartandó egybekelési ünnepélyre.

*** Június 1-i érvényességgel jelent meg
a Mocianu féle vasuti menetrend.** A május
15-én életbelépett új menetrendben a CFR kény-
telen volt több változást beiktatni. Ennek fő oka
a május 15-ike előtt megjelent menetrendek nagy
hiányosságát mutatnak. Mocianu főfelügyelő, hogy
teljes és pontos menetrendet adhasson ki, az új
változásokat beiktatta, vagyis a mai naptól fogva
az eláruló helyeken kapható menetrend tulajdon-
képen június 1-i érvényességgel. Amellett, hogy két
nyelven mutatja az állomások neveit, teljesen világ-
os és áttekinthető és a fővonalakon kívül az
összes mellékvonalakat is tartalmazza. Nemcsak a
belföldi, hanem a nemzetközi csatlakozások is benne
vannak, egy hogy a kiadó „Hermes“-vállalat va-
lóban házgapótló munkát végzett és Császár Viktor
igazgató a régi magyar vasuti utmutató praktikus
beosztását, valamint a könnyű kezelhetőség tech-
nikai előnyeit alkalmazta a menetrendnél, amelynek
ára térféppel együtt 40 lej.

**Radikálisok ismét összevették a radi-
kálisokkal.** Bukarestből jelentik: Belgrádi
jelentés szerint a radikálisok és Radikálisok között
ismét elmérgesedett a helyzet. Közöttük teljes
szakadás állott be. A radikálisok erre tárgyalá-
sokat kezdtek egy új kormányzati koalíció
összehozására. A demokratáknak 5 tőrcát aján-
lottak fel és nincs kizárva, hogy sikerülni fog
létrshozni a megegyezést.

**Ágyúkkal bombázzák a kigyulladt
petróleumutakat.** Bukarestből jelentik: A csep-
turai szondatűz újból nagyobb lángra kapott és az
oltási munkálatok nem vezettek eredményre. A szak-
értők most nagyobbkaliberű ágyúkkal akarják
bombázni a szondát. Az elmúlt évben Morsniben
ez a módszer nem vezetett eredményre, most azon-
ban sikert várnak az ágyuzástól, mert a szonda
völgyben fekszik és egyenes vonalban ágyuzható.

**Nem engedélyezték a „Világ“ meg-
jelenését.** Budapestről jelentik: Tegnap megjelent
a parlament épületében Rákosi Jenő, Márkus Miksa
és Lenkey Gusztáv, akik felkeresték Vass József
miniszterelnök-helyettest. Rákosiék a „Világ“ be-
töltésének megszüntetése érdekében intervenáltak
és a küldöttség nevében Rákosi Jenő kérte a he-
lyettes miniszterelnököt, hogy azonnal helyezze
hatályon kívül a betöltő végzést. A megjelentek
legnagyobb meglepetésére Vass József kijelentette,
hogy a miniszterelnöktől csak a küldöttség fogadá-
sára kapott felhatalmazást és Bethlen magának
tartotta fenn a döntést arról, hogy a lap megjele-
nését engedélyezze. Rákosi Jenő ekkor utalt arra,
hogy a két három heti késedelmeskedés, amennyi
idő elteltik Bethlennek Gáspól való hazakeresztéséig,
a vállalatra és a „Világ“ alkalmazottaira katasztró-
fális hatású lehet. Vass József erre megígérte, hogy
táviratilag közölni fogja Bethlennel a küldöttség
által felsorakoztatott érveket. Rákosiék még a par-
lament épületében táviratot adtak fel Bethlen mi-
niszterelnöknek és a táviratban a súlyos következmé-
nyekre való hivatkozással azonnali intézkedést
kértek. Bethlen miniszterelnök ténykedése az el-
lenzék között nagy izgatottságot keltett és a mi-
niszterelnök magatartását élesen elítélik.

*** Diana-fürdő uszodája megnyit.**

**Elfogták a világ legnagyobb házassá-
gszédőjét.** Bécsből jelentik: A filadelfi-
ai rendőrség letartóztatott egy nagystílű szél-
hámot és házasságszédőjét, akit a világ min-
den nagyobb városának rendőrsége köröz.
Azt állítják róla, hogy legalább száz asszony-
nak ígért házasságot, többeket feleségül is vett,
de hozományuk kézhezkaparítása után azonnal
tovább állott. A bécsi rendőrség kinyomozta,
hogy a sok álnév közül a szélhámós igazi neve
minden valószínűség szerint Sigmund Egel.
Ez 1875-ben született a csehszlovákiai Szeni-
cén. Legutóbb Filadelfiában lépett fel Ver-
non Richard Short néven. 1922-ben került elő-
ször Amerikába, ahol az eddigi megállapítások
szerint negyven esetben követett el házasság-
szédősgét. Innen visszajött Európába és Né-
metországban próbált szerencsét. Berlinben ér-
tesült róla, hogy egy newyorki özvegy látogatónak
jött rokonához. Megismerkedett a nővel, aki-
től sikerült 35 ezer dollárt házassági ígérettel
kicsalni. A legtöbb helyen filarendezőnek
adta ki magát és a beteges, de meggyerő kül-
sejű embert mindenütt szívesen fogadták, még
a legjobb berlini körökben is. Egy berlini
gyáros, akitől leánya kezét kérte meg, ötven-
ezer arany márkát bizott leendő vejére, aki a
pénz felvétele után örökre eltűnt. Később Bécs-
ben bukant fel és pedig mint egy newyorki
színház igazgatója, aki azért jött Bécsbe, hogy
itt fiatal táncosnőket szerződtessen. Sikerült is
neki néhány táncosnő megtakarított pénzét
magához kaparintani. 1924-ben Londonba
utazott, ahol ismét megházasodott és pedig
Alexander Gordon, a Fox-filmársulat igazgató-
jának neve alatt. A hozomány eltulajdonítása
után London másik kerületébe tette át szé-
helyét és itt már mint J. J. King gazdag
kanadai ültetvényes szerepelt. E két házasság
után Filadelfiában látták őt, ahol azonban az
első házassági szédőgésénél lefellelték és a
rendőrség börtönébe került.

**Ausztria felszabadult a Népszövetség
pénzügyi ellenőrzése alól.** Bécsből jelentik:
A Népszövetség határozata értelmében Ausztria
pénzügyi ellenőrzése 1926 május 31-én megszűnt.
Két nap óta tehát véget ért Zimmermann népszö-
vetségi biztos szerepe. A volt főbiztos egyelőre Bécs-
ben marad, annál is inkább, mert eljegyezte Bécs
volt katonai városparancsnokának leányát.

Rendkívüli alkalom!

olcsó vászoncipők

Felhalmozott raktár miatt mélyen leszállítva

1 pár női vászoncipő, volt 395 Lei

most 340 Lei

Férfi fűzős, c. sarok, volt 395 Lei

most 230 Lei

a volt BATA cipőárúházban, Cluj

Főtér 9 szám

Ideális hashajtó
és soványító szer
Purgen
(Purgo) Bayer
Kapható minden
gyógyszertárban

Palermo Bar

Sinetár József tulajdonos. Ivánfi Jenő igazgató

Világvárosi megnyitó műsor.

5 UDALAIÁ 5

Anny Walden Drascher Piri
internacionális táncosnő. klasszikus táncosnő.

ALEX és XENIA LIA FORMES
mondán táncosnők, legkedveltebb bécsi szubrett

Nuti Udalaia Adrien
román előadónő, internacionális táncosnő

Sasa és Helios, angol stepp táncfenom kettős.
Marietta Siaslov, román táncosnő.

2 ERELLY 2

bécsi Tabatin spitz és excentrikus táncatrakciója

Bélelti díj nincs. Nem iányozunk.
Monaco Jazz-Band. Kezdet este 10-kor. Szin-
házi vacsora büfé a legszolidabb kávéházi ár-
költséggel. — Amerikai bábitalok. — Jazz-Band zenére
előadás előtt és után az uri közönség táncol.
Előadás után a legmodernebb és legújabb tánc-
kreációk a parketten.

Gyönyörű művészi

fényképeket

készít kertben és hangulatos műtermében

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.
Prefektura mellett

Megnyílt

Farkas és Nyiredy

világvárosi címtábla festészeti műter-
mi művészi díjnyertes műterem
Calea Regele Ferdinand 15. I. em.
[v. Wessalényi M. u.] Modern szoba-
festés és burorfenyezés Kérjen árajánla-
tot. — Tanulók fizetéssel felvételtnek.

Telefon 163 szám.

Aranyat, platinát,
régí fogorokokat legmagasabb áron vesz

Transilvania

Dental Depot

Cluj, Strada Jorga No 3.

KÖZGAZDASÁG

Erőteljesen megindul a lisztexport

A hivatali illetékek leszállítása és a büntetőtarifa eltörlése versenyképessé teszi a román lisztet. A lej javulása megakasztotta a gabona kivitelét

(Cluj-Kolozsvár, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közöltük már, hogy a tegnapi esti minisztertanács jóváhagyta a legfőbb gazdasági tanács előterjesztését az exportliszt illetékének leszállítására és az eddig érvényben volt 15 angol fontos vámdíjat 10 angol fontra szállította le. A minisztertanács az exportilleték leszállításán kívül eltörölte a 30 százalékos büntetőtarifát is, amely tudvalevőleg a gabona-neműeknél már előbb meg lett szüntetve. Az exportdíj leszállításának és a büntetőtarifa eltörlésének a híre rendkívül kedvező hangulatot teremtett malomipari körökben és általában az a nézet alakult ki, hogy most már az eddiginél fokozottabb mértékben fog megindulni a liszt-export, amelynek igen jó piaca van, különösen Ausztriában.

Míg azonban a lisztexport fellendüléséhez megvan minden remény, a gabonapiacra a forgalom teljesen megseppant, az árak lemorzsolódnak és az export ugyyszólván teljesen

A hivatalos lap csak a fémárak új vámtarifáját közli. Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial” ma reggeli száma közli az új behozatali vámtarifáról szóló királyi dekrétumot, illetve minisztertanácsi határozatot. Az új vámrészmegállapítás csak a fémárakra szól. A textilcikkre vonatkozó új vámtarifát ugyilát csak a legközelebbi „Monitorul Oficial” fogja közölni.

Tűzfajadás. Kolozsvár város tanácsa árlejtés útján eladja az erdeiben megmaradt kitermelt tűzfát. Az első tétel 5570 köbméter június 18-án, a második tétel 4200 köbméter július 24-én kerül árlejtésre.

A pénzügyi intézetek bevezetik a csekkforgalmat. Bukarestből jelentik: A Banca Nationalában tegnap délután a román bankok országos szövetsége (Asoc. bancilor romanesc) ülést tartott Oromolu bankkormányzó elnöksége mellett. Elhatározták a csekk- és kliringforgalom bevezetését. A bevezetésre a legközelebbi időn belül sor kerül és teljesen ingyen fog a közönség rendelkezésére állni.

Szénaszállítás a hadseregnek. A kolozsvári VI. hadtest hadbiztonsága árlejtést írt ki bármilyen mennyiségű szénra szállítására. Ajánlatokat lehet tenni a kolozsvári hadbiztonsághoz, nagyváradi, marosvásárhelyi, besztercei és dési divízióparancsnokságokhoz június 28-ig.

Manoilescu államtitkár Romában. Rómából jelentik: Lahovari, Románia olaszországi követe tegnap dinét adott Manoilescu pénzügyi államtitkár tiszteletére. Résztvettek Volpi olasz pénzügyminiszter, Badoglio tábornok, vezérkari főnök, Grandi külügyi államtitkár és számos más diplomata. A „Tribuna”, a kormány hivatalos lapja Manoilescu missziójáról írva, annak a kiváságának ad kifejezést, hogy a kölesön teljes mértékben sikerüljön és meglepedéssel állapítja meg az olasz-román viszony javulását. A lap igen magasztaló hangon ír Manoilescu államtitkár személyéről.

A Brünni Gépgyár Rt. összeomlás előtt. Bécsből jelentik: Pénzügyi körökben kínos feltűnést keltett, hogy a Ländler-beuk elnöke, Marcus Rottler, visszalépett állásából és egyáltalán a bank körébe tartozó Brünni Gépgyár Részvénytársaság elnöki állását is rendelkezésére bocsátotta. Ez a lemondás az utóbbi idők pénzügyi történések szomorú fejzeletét zárja le. A Brünni

szünetel. Az általános lanyhulásnak és az export csökkenésének az oka kizárólag a lej javulásával hozható összefüggésbe. Amikor a lej esése még tartott, Bécsben például egy vagon zabért 2650 shillinget fizettek, melyért az exportőr a shilling 40 lejes árfolyamát véve alapul, 106 ezer lejt kapott. Ezt az árat Bécs ma is megfizeti, csak hogy a shillinget a lej javulása folytán alig 32 lejes kurzuson lehet beváltani és így a 2650 shillinges vagon zabért, átszámítva még 85 ezer lejt sem kap az exportőr.

A lej javulása a lisztexportnál nem érezheti annyira hatását, mert egyrészt a malomipar tekintélyes mennyiségű búzával rendelkezik, melyet régebben szerzett be, másrészt pedig a külföldi piacokon aránylag jobb árat lehet elérni lisztért, mint zabért és így a csökkentett vám, valamint a büntetőtarifa eltörlése rentabilissá és versenyképessé teszi a román liszt kivitelét.

Gépgyár Részvénytársaság egyike volt a legvilágzóbb vállalatoknak, amely azonban az utóbbi időben rohamosan süllyedt. Áprilistól május végéig a nyolcszáz ezer osztrák koronát érő részvények lezuhantak 260.000 koronára. Beavított körök szerint ennek az értéklomeromlásnak okozója egyedül Pauker vezérigazgató, aki egy ipari vállalatok vezetőinek minden attributumával rendelkezett, jellemesnek mutatkozott, sőt olykor keménynek és kiméletlennek is és ezért a felügyelőbizottság a legteljesebb bizalommal volt irányában és egyetlen egyszer sem ellenőrizte jelentéseit. Teljesen önállóan vállalt egy négymillió dolláros amerikai hitelet investálási célokra, azonban olyan beruházásokat eszközölt, amelyek egyáltalában nem fokozták a vállalat jövedelmezőségét. A bécsi lapok büntető eljárást követelnek Pauker ellen.

TÖZSDE

Június 2-án

A lej Bécsben 225 00—221 00, Párisban 13 00, Budapestben 312, Bécsben 301 00, Prágában 14 85.

Kolozsvár. A lej mai nagyarányú emelkedése a devizák további erőteljes esését vonja maga után. A kínálat az egész vonalon fokozódott, a kereslet azonban tartózkodó. A zürichi utóban a lej 223 75. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32 60—32 70, Prága 6 75—6 85, Budapest 295—300, Páris 8 50—8 70, Zürich 44 60—44 90, Newyork 227 00—229 00, London 111 5—113 0, Milánó 8 80—8 90.

Zürich. Zárlat: Berlin 132 95, Amsterdam 207 55, Newyork 516 25, London 2511 50, Páris 1701 50, Milánó 1965 00, Prága 1530 00, Budapest 72 20, Belgrád 911 25, Bukarest 225 00—221 00, Varsó —, Bécs 72 95.

Bukarest. Devizák: Páris 7 65, Berlin 54 10, London 1118 00, Newyork 230 00, Milánó 8 70, Zürich 44 00, Bécs 32 60, Prága 6 82.

Bukarest. Valuták: Napoleon 850, német márka 50 00, leva 1 60, török lira 125, font sterling 1100, francia frank 7 50, svájci frank 42 00, olasz lira 8 50, drachma 2 90, dinár 4 20, dollár 230, lengyel forint —, osztrák schilling 32 00, magyar korona 32 00, cseh korona 7 00, belga frank —, holland forint —.

Legújabb
nyári divat

férfi-szővegek

tennis, lüster

és
vászonárak

nagy választékban beérkeztek

Schwartz Jenő

utóda Cluj, Strada Regina Maria No 14.

SZINHA

MAC

A színház

Vergődő szívek
bák az igazgató
vekből, melynek el
törtökön este lesz.
lez.

Marica grófnő.
gedte a Marica g
színházi esztendő
egész Európa oper
ben és Török Emil
színpadra kerül.

Csókoss asszony
Csókoss asszony mi
son fellép Mimi Sh

Magyar

Csütörtök fél 9-kor
először. Pocr

63 sz. Sorozat
Péntek fél 9-kor:

133 A. Sorozat

Szombat fél 9-kor:

vel, Nemény
Napibérlet 1

Vasárnap d. u. fél
litott helyára

dor fellépés

Vasárnap d. u. 6-kor

számokkal és
Lászlónak 1

először). Szár
des helyárak

Vasárnap este hátr
szony (Lang

Ihászszal, Ba

Hétfő: Csókoss assz

NY

E rovatban közölt
nemű fel

A „Hétfő Reg

számában „Vá

egyesület” cím

mény jelent me

sege tisztában v

reghintők és a

közgyűlésen föl

portnak a bünet

törödni az egye

lébe. A közlemé

vagyunk hajland

közöljük, hogy

legálisabb uton

tag kivételével

a közgyűlés sar

Válságról szó s

legközelebbi kö

got fog deríteni

machinációira.

H

és m

Mindenki előtt eli

form

K. Sza

kala

ahol a legmodern

készülnek. Erede

litmány érkezett.

végezetnek. Tor

K. SZAB

Cluj, Str.

Brassó, Kapu-utca

SZINHAZ · MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

A színházi iroda közleményei

Vergődő szívek. Szorgalmasan folynak a próbák az igazgató vezetése mellett a Vergődő szívekből melynek első magyarnyelvű előadása csütörtökön este lesz. A prezieren a szerző is jelen lesz.

Marica grófnő. A kultuszminisztérium megengedte a Marica grófnő előadását, mely a mult színházi esztendő legnagyobb operettalágere volt egész Európa operettszínpadának. Izős rendezésében és Török Emil díjigálása mellett nemsokára színpadra kerül.

Csókos asszony. Várakozáson felül sikerült a Csókos asszony minden előadása. Minden előadásban fellép Mimi Shorp a kiváló bécsi táncművésznő.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök fél 9-kor: Vergődő szívek (Ujdonság, először. Poor Lili fellépésével. Premierbérlet 63 sz. Sorozat 418)

Péntek fél 9-kor: Vergődő szívek (Napibérlet 133 133 A. Sorozat 419)

Szombat fél 9-kor: Csókos asszony (Pintér Bőskével, Neményi Lillivel, László és Ihászszal. Napibérlet 134 sz. B. Sorozat 420)

Vasárnap d. n. fél 3-kor: Váraskeringő (Leszállított helyárrak. Pintér Éeske és László Andor fellépésével. Sorozat 421)

Vasárnap d. n. 6-kor: Kabarélőadás új magán-számokkal és táncokkal. Katalin. (Fodor Lászlónak legújabb vígjátéka. Ujdonság, először). Szárasság (Ujdonság, először. Rendes helyárrakkal. Sorozat 422)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Csókos asszony (Lengyel Irénnel, Neményi, László, Ihászszal. Bérletszűnet. Sorozat 423)

Hétfő: Csókos asszony (Bérletszűnet. Sorozat 424).

NYILTTÉR

E rovatban közöltékért a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

A „Hétfő Reggel“ legutóbbi (I. évf. 17) számában „Válságban a zsidó iparos-egyesület“ cím alatt tendenciózus közlemény jelent meg. Az egyesület vezetősége tisztában van vele, hogy kik a mérgezők és a legközelebb megtartandó közgyűlésen föl fogja tánni annak a csoportnak a bűnét, amely nem tud beletörődni az egyesület becsületes ügyvitelébe. A közlemény érdemi cáfolatába nem vagyunk hajlandók belebocsátkozni, csak közöljük, hogy a házrész eladása a leglegálisabb uton — néhány agáló egyleti tag kivételével — egyhangu határozattal, a közgyűlés sanctionálásával történt. — **Válságról szó sincs** és reméljük, hogy a legközelebbi közgyűlés teljes világosságot fog deríteni a kutmérgezők áldatlan machinációira.

A „Poale Czedek“ egyesület vezetősége

Hölgyek és masamódok!

Mindenki előtt elismert, legolcsóbb bevásárlási forrás Romániában

K. Szabó Rózsika kalapgyára

ahol a legmodernebb és izlées szalmakalapok készülnek. Eredeti bécsi modellekből újabb szálitmány érkezett. Szalmaformálások 24 óra alatt végeztenek. További szíves pártfogásukat kéri tisztelettel

K. SZABÓ RÓZSIKA

Cluj, Str. Reg. Ferdinand 14.
Brassó, Kapu-utca 40. Gyár: Kapu-utca 6. sz.

SPORT

A Hakoah revansot vett newyorki legyőzőjén

Hakoah—Giants 2:1 (1:1). A Hakoah befejezte amerikai turnéját

(Newyork, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap játszotta le a Hakoah amerikai turnéjának utolsó mérkőzését, amely alkalommal ellenfele a Giants kanadai válogatott játékosokkal megerősített csapata volt. Ez a csapat tudvalevőleg a legnagyobb meglepetésre 3:0 arányban legyőzte a bécsi zsidó csapatot. Ezuttal azonban a megvesztegető stílusban játszó Hakoahnak sikerült legyőzőjén revansot venni. A játék rendkívül gyors és kemény volt, egyuttal azonban a tura legszebb és legizgalmasabb küzdelmét eredményezte. Az első félidőben egyenlő ellenfelek küzdelme után, **Eisenhofter** éri el a vezetést, amelyet a newyorkiak kiegyenlítenek. Szűnet után **Neufeld** győnyörű beadásából **Schönfeldnek** sikerült a döntő gólt megszerezni. Az amerikaiak elkeseredetten támadnak, azonban a bécsiek ragyogóan diszponált védelme a hősiessen védő **Fábiánnal** az élen, mindent ment. A mérkőzést negyvenezer néző nézte végig, közöttük **Maning**, Newyork püspöke és az osztrák főkonzul, akik a Hakoah játékosait meleg szavakkal üdvözltek.

A mérkőzés végén a publikum betódult a pályára és vállain vitte ki a Hakoah játékosait. A megállapodás értelmében a mérkőzés bevételének fele Kelet-Európa zsidó hadikárosultjait illeti. A Hakoah a következő összeállításban játszta le utolsó mérkőzését: **Fábián, Schener, Gold, Hess, Gutmann, Pollák, Neufeld, Häusler, Schönfeld, Eisenhofter, Schwartz.**

A Hakoah ma délelőtt a Berengaria gőzessel elhagyta Amerikát és június 10 én Bécsbe érkezik. A hírek szerint dr. Körner Hakoah elnöknek sikerült csapata számára 1927. évre is egy amerikai turnét lekötni. Először Cubában és Kaliforniában játszik jövő évben a Hakoah, majd az északamerikai Egyesült Államokban fejezi be újabb turnéját.

Haggibbor—Victoria. A két csapat bajnoki mérkőzése ma délután hat órákor került előtérre a városi sporttelepen. Az előreláthatólag rendkívül izgalmas lefolyású mérkőzés elő fesztűlt érdeklődéssel tekintenek sportkörökben. Mindkét csapat szorgalmas tréninggel készül a találkozásra és a rendelkezésre álló legjobb együttesrel veszi fel a küzdelmet. A Haggibbor az alábbi felállásban szerepel: **Rosenfeld I., Pollák—Wesel, Virág, Braun, Klein, Rosenfeld II., Rosenfeld III., Farkas, Reményi, Moskovitz.**

NAC—Kadima 5:2 (2:1). A reorganizált temesvári zsidó csapat kiváló teljesítményt nyújtott a mérkőzésen és helyenként egyenlő ellenfele tudott lenni nagynevű ellenfelének. A temesvári Kadima, a multban is egyike volt Erdély legerősebb zsidó sportegyesületeinek. Kiváló játékosgárdával rendelkezik, amelynek sikerült ez évben a másodosztályu bajnokságot megnyernie. A nagyváradi csapat ellen olyan teljesítményt nyújtott a Kadima, amely sejtetni engedi, hogy a temesvári elsőosztályu bajnokságban is jelentékeny szerepet fog játszani.

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap üzlet-ujdonságait. Gelyem, szalag és szalmakalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készitünk gyári árban.

Cluj, Calea Regala Ferdinand 8.

Eggenberger

építési vállalat,
Brasov,

Welsz Mihály-u. No 15.

Telefon 7-37.

Gyárkémény építés, gőzkazán be-falazás, gépek alapozása, mindenféle betonmunkák kivitele, kemencék, gyártelepek részére, saját szerkezetű szab. füstemésztők építése. Magas építés.

Ausländer Lajos

áthelyezte üveg és porcellán üzletét valamint központi raktárait **Calea Reg. Ferd. 67 sz.** alatti házába. A rendezési munkálatok 1—2 napon belül befejeződnek.

Üzletátszervezés miatt, a raktáron levő nagy árukészletek versenyen kívül álló feltűnő **olcsó árakban lesznek elárusítva.**

Engros. Telefon 9-54. En detail.

Pályázat

A **gherlai** (Szamosujvár) izr. hitközség kizárólagos joggal kóserhus szállítót keres. Feltételek a hitközség jegyzői irodájában megtudhatók.

Cserepet

a híres lugosi [Muschong érdekesoport] kedvező ár és feltételekkel csakis a vezérképviselő **Fauststein Kálmán** kereskedőnél, Cluj, — jelenlegi címe: Szováta fürdő, Törpényi villa] rendeljen.

Zongoratulajdonosok

ne felejtsek

zongorájukat

javítás céljából, nyaralás előtt beküldeni

TRISKA I.

céghez, Cluj, Str. Saguna 14. (v. Bartha M.-u.)
Telefon 4-19.

Olcsó cipőárusítás!

Raktáron levő cipőinket üzletátalakítás miatt, minden elfogadható árban elárusitjuk. Mindenkinek saját érdeke ezen kedvező alkalmat kihasználni.

FRAȚII GONDA magazin de gheto, Calea Reg. Ferdinand 25. - Főpostával szemben.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri! közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állatkárosoknak 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Kreditkontroll — Pénzügy — Finanzielt országos hitel tudósító és incassóiroda, Oradea-Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9

Romániában, közlekedési ismeretség hiányában, ezután óhajtok benőszülni ki-mondott intelligens izraelita uricsaládba [kereskedelmi cég, vagy gyár] 29 éves, magas kereskedelmi képzettséggel bíró, jó családból való fiatal ember, aki eddig is előkelő állásokat töltött be. Kizárólag komoly és teljes című leveleket fogad el. Szigorú diszkreciót biztosít. Megkereséseket „Aliquis” jellegén Lloyd Express Cluj, Str. Radu 9 továbbít. 1201

Utazónőt keresek, női főnökök szakmából. Ajánlatok Kesztenbaum Juliska fűzőszalonjához intézendők, Oradea, Regele Ferdinand 8. 1186

HUNWALD Cluj, Str. Vlahja (völk Bolyai-n.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükrögyár. Táblatüveg raktár és üvegcsiszoló vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása 100% Keresek két jó állapotban levő tükröt megvételre. Készítetek mindenféle héter feliratokat és emléktáblát 50 évi kiszámítással, legszebb kivitelben. Grünwald Soma Timisoara, I., Str. Marasesti 7. 1198

Szerény házikisasszony, ki jól tud főzni és a háztartás minden ágában járatos, vidékre felvétetik. — Cim a kiadóban. 1204

Fiatal könyvkötősegéd alkalmazás: keres. Friedmanné, Déva, Piata Unirii 11. 1208

Hebräische Kindertanzerin mit mehrjähriger Praxis sucht Stelle als leitende Kindertanzerin. Erteilt, unterrichtet auch im Lehrkurs. — Adresse: Hirschhorn Bodla, Tg. Mures, Str. Prince Carol 42. 1194

Jól bevezetett, központban fekvő speciális üzlethez 3-500.000 L. tőkével rendelkező agilis

társ kerestetik.

Ajánlatokat „Szombaton zárva” jellegre a kiadóhivatalsba kérek

Pályázatokat kérünk azonnali belépésre egy a vasszakmában tökéletesen jártas, gyors detail eladó alkalmazottra. Román és német nyelv tudása feltétlenül szükséges Fli Weisburg Jacob, Dicioanmartin. 1199

Kifutófiút felvesz, jó fizetéssel, a Fraternitas-nyomda, Str. Baron L. Pop 10.

Megvételre sürgősen keresek Kornwall kazánt 45-60 m², Kondenzátoros gőz víz-szivattyút, lég-szivattyút, centrifugál szivattyút, mosódat centrifugát, 18/20 Hp. benzínmotor, vas, olom és vörösrézlemez, olom-, réz-, vas- és horganyzott csöveket, transmissió részeket, Vorgelegot, viztartályt vasból, gyári vaskéményt, különféle szerelési részeket. Ajánlatok pontos leírással Luka Gyula céghez, Turda, küldendők. 1175

Hirdessen az Uj Keletben!

Üvegcsiszolás!

Bator- és fali tükrök 2-8 mm. vastagságban, minden méretheben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és barok. Finn-tükrök 2 mm. vastag, eredeti táblákban és hívágyva. Autóüveg. **Tükrőjavítás** Üveg rézbe foglalása művészi kivitelben. Tükrök és tükrötüveg-raktár. — Hajlított üveg.

„VENUS” üvegcsiszoló és tükrögyár, Friedrich & Co. közkereseti társaság, Sibiu, Schneidergasse No 4. Kuláns kiszolgálás. Előnyös szállítás.

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVANYOK A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelű tevélpapírok, báti és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen ajánlatot

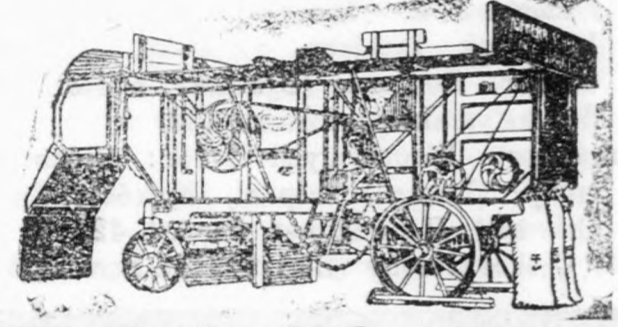
LUX-sör ismét kapható.

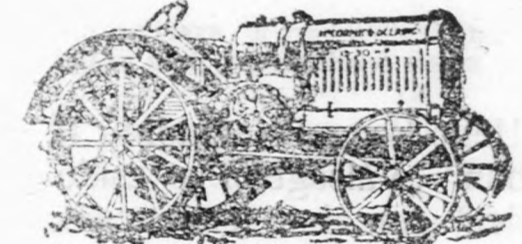
Tordai Sörgyár Rt.

Podol lábápoló legjobb

Hofherr-Schranz, Wien cséplőgépek

International petroleum tractorek

eredeti gyári árakon raktáron **Emil BLAGA, Cluj** Igen előnyös fizetési feltételek.

Ügyes — előfizetési

akvizitőrt

megfelelő kaucióval felvesz az Uj Kelet kiadóhivatala.

ארטה. כשר. PENSIO

Szovátán.

Szovátán fürdőn június 1-én, az István-szállóval szemben, a főúton épült villában szigorúan orth., a legkényesebb igényeket is kielégítő uri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabblné Dicioanmartin.